

MUSTAFA FETHİ KUTUPLARI

Kılıçarslanlar

Selahaddin DÖRMEN

YILDIZ

Kılıçarslanlar

MUŞTU FETİH KİTAPLARI

Kılıçarslanlar

Selahattin DİKMEN

KILIÇARSLANLAR
Muştu Fetih Kitapları

Copyright © Mushtu Yayınları, 2010

*Bu eserin tüm yayın hakları Işık Yayıncılık Ticaret A.Ş.'ne aittir.
Eserde yer alan metin ve resimlerin Işık Yayıncılık Ticaret A.Ş.'nin önceden
yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt
sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.*

Editör
Erol ERGÜN

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Resimleyen
Suat KARADAĞ

Kapak
Ali ÖZER

Sayfa Düzeni
Bekir YILDIZ

ISBN
978-605-5886-84-4

Yayın Numarası
459

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan A. Ş.

TS EN ISO 9001:2000
Ser No: 300-01

Sarıncı Yolu Üzeri No: 7 Gaziemir / İZMİR
Tel: (0232) 252 22 85
Nisan 2010

Genel Dağıtım
Gökkuşuğu Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey / İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Muştu Yayınları
Kısıklı Mahallesi Meltem Sokak No: 5
34676 Üsküdar / İSTANBUL
Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20
www.mustu.com

İÇİNDEKİLER

I. KILIÇARSLAN

Sultan
Melikşah'a
Yakışan Bir
Karar

1

İznik'ten
İsfahan'a
Doğru

7

İsfahan
Sarayı'nda
Geçen Yıllar

11

25

Hasan
Sabbah

33

Bizans
Yeni Bir
Oyun
Peşinde

39

Mihail
Kim
Olduğunu
Öğreniyor

55

Kılıçarslan'ı
Bekleyen
Meseleler

Kılıçarslan
Ve
Çaka Bey

61

Bizans
Yine Tarihi
Oyununu
Oynuyor

70

Kılıçarslan'ın
Malatya'yı
Kuşatması

74

Haçlı
Seferleri

77

87

Kılıçarslan'ın
Haçlılarla
Mücadelesi

89

Kılıçarslan
Eskişehir
Önünde

93

Haçlıların
Anadolu'ya
Yeni Seferi

97

Kılıçarslan'ın
Ölümü

101

Kılıçarslan'ın
Hizmetleri

II. KILIÇARSLAN

II. Kılıçarslan
Dönemine
Kadar Olan
Gelişmeler

105

II. Kılıçarslan'ın
Şehzadelik
Dönemi

107

II. Kılıçarslan'ın
Şehzadeliğindeki
Başarıları

109

Mükemmel
Bir Savaş
Plânı

111

121

II. Kılıçarslan'ın
Sultanlık
Dönemi

124

Kılıçarslan'ın
Bizans'la
Barış
İmzalaması

128

II. Kılıçarslan'ın
İç Meseleleri
Çözümlemesi

130

Bizans'la
Mücadelenin
Yeniden
Başlaması

Kılıçarslan'ın
Danişment
Beyliği'ne
Son Vermesi

138

Bizans'ın
Tekrar
Antlaşmayı
Bozması

140

Saltanat
Mücadelesi

142

I. KILIÇARSLAN

Sultan Melikşah'a Yakışan Bir Karar

Büyük Selçuklu Devleti'nin Sultanı Melikşah, Anadolu Selçuklu Devleti'nin kurucusu Süleyman Şah'ın ölümüyle sonuçlanan Halep Savaşı'na çok üzülmüş ve kardeşi Melik Tutuş'a çok öfkelenmişti.

Ancak Suriye'nin fethiyle görevlendirdiği kardeşi Melik Tutuş'un bu olayda ne kadar suçlu olduğunu kendisi de kestiremiyordu. Çünkü Tutuş, o güne kadar ağabeyi Sultan Melikşah'ın emrinden hiç dışarı çıkmamış ve bir dediğini iki etmemiştir.

Melikşah'ın verdiği emre uygun olarak Suriye'yi tamamen ele geçirmiş ve orada Suriye Selçukluları Devletini kurmuştu. Ardından Fatımiler üzerine yürüyerek Şam'ı fethetmiş ve Melikşah'a isyan eden Atsız'ı da cezalandırmıştı.

Melikşah, Tutuş'un sadakatini ve yaptığı hizmetleri hiç unutmamıştı. Kardeşinin, Süleyman Şah ile arasındaki savaştan sonra Şam'a çekilmesi ve duyduğu üzüntü, O'nun pişmanlığını gösteriyordu.

Melik Tutuş ağabeyine gönderdiği haberde; kesin bir dille kendisine asla karşı koymayacağını ve Kader-i İlahi'nin tecellisine boyun eğmekten başka bir çaresi olmadığını ifade etmesi Melikşah'ı düşünmeye sevk etmiş ve yumuşatmıştı.

Melikşah aynı boydan, akrabası ve çok değerli iki komutanın bir savaşta karşı karşıya gelmesini istemiyordu. Zamanında bu olayın önüne geçmediği için de kendini suçluyordu. Ancak gün geçtikçe öfkesi diniyor ve kadere karşı gelinemeyeceği gerçeğine boyun eğiyordu.

Büyük Sultan olarak; bu olaydan bir ibret dersi çıkarmak ve benzerinin tekrarlanmaması hususunda gerekli temkini göstermekten başka yapacak bir şeyin kalmadığını da biliyordu.

Bu savaşın yaralarını sarmak gerektiğini düşünerek Melik Tutuş'u bir daha böylesi bir hataya düşmemesi şartıyla affetmişti.

Gerçekten çok dikkatli ve temkinli olmak gerekiyordu. “Su uyur düşman uyumaz.” atasözü her zaman olduğu gibi o gün için de geçerliydi.

Sultan Melikşah bir an için uzaklara bakarak dalmış, geçmişini ve devlet işlerinde bu günlere gelişinin sebeplerini düşünmeye başlamıştı.

Yıllar nasıl da çabuk gelip geçmişti. Zaman adeta bir su gibi akıp gidiyordu. Çocukluk, gençlik, isyanlar, uğraşlar, taht mücadelesi ve savaşlar derken, bir insan ömrüne ne kadar çok şeyin sığdığına hayret etti.

Ancak devletin başında bulunan bir kişi olarak dikkat edilmesi gereken en önemli şeyin; içinde bulunduğu anı çok iyi idrak etmesi, değerlendirmesi ve olaylardan bir ibret dersi çıkarmasıydı.

Bir hayal gibi;

Küçük yaşlardan itibaren babası Sultan Alparslan tarafından itina ile yetiştirilişini,

Henüz 9 yaşındayken vezir Nizamülmülk’ ün yanında savaşa katılışını,

Sahalarında çok iyi hocalardan aldığı ilim ve dersleri,

Babasının izniyle katıldığı sohbet meclislerini,

Radgan'da büyük bir törenle veliaht ilân edilmesini,

Babasının seferleri sırasında Rey'de kalarak sultanlığa vekâlet edilmesini,

Tahta geçtiği ilk yıllarda amcası Kavurd'un yönetimi ele geçirmek için isyan edilmesini,

Kendisinin çok seri bir manevrayla onu yenerek ülkesinde düzeni sağlayışını,

O sırada devletin karşı karşıya bulunduğu iç karışıklıklardan faydalanmak isteyen Gazneli ve Karahanlı devletlerinin birleşerek yaptıkları saldırıyı,

Bütün zorluklara rağmen iki devleti ağır bir mağlubiyete uğrattığını,

Karahanlılar, Karahitaylar ve Harzemşahlılar devletlerini ortadan kaldırışını,

Gürcistan'a yaptığı seferlerin sonucunda Gürcü Kralı ve bölgedeki diğer prenslere, Büyük Selçuklu Devleti'nin hâkimiyetini kabul ettirişini,

Sultanlığı zamanında Selçuklu komutanlarının Anadolu, Suriye, Filistin ve Yemen'de yaptıkları fetihleri,

Abbasi Halifesi'nin, Büyük Selçuklu Sultanı olarak kendisini doğunun ve batının sultanı ilân edişini,

Babasının kabrine giderek kendisine verdiği sözü nasıl tuttuğunu ve mezarında rahat uyuması telkininde bulunuşunu, bir film izler gibi hatırlamaya çalışmıştı.

İznik'ten İsfahan'a Doğru

Sultan Melikşah cereyan eden olayların arka plânları, görünen yönleri ile sebep ve sonuç ilişkilerini düşündükten sonra önemli bir karar vermişti.

Amcazadesinin çocuklarını sahiplenecek, kendi çocukları ile birlikte çok iyi birer devlet adamı olarak yetiştirmelerine çalışacaktı.

Melikşah, eskiden beri Türk töresinde önemli bir yeri olan; “Hanedan ailesinin yetim ve öksüzleri sultan ailesinin vazgeçilmez çocukları sayılır.” geleceğini sürdürecekti.

Süleyman Şah'ın her biri bir aslan parçası olan şehzadeleri Kılıçarslan ile Davut (Kulan Arslan)'da kendi himayesinde çok iyi yetişmeliydi.

Melikşah, babası Alparslan'ın çok sevdiği ve ikinci dereceden amcası olan Süleyman Şah'ın çocukları Kılıçarslan ile Davut (Kulan Arslan)'ı yanına alarak Büyük Selçuklu Devleti'nin saltanat merkezi olan İsfahan'a dönmüştü. İki şehzadeyi öz çocuklarından ayırmamaya ve töre gereği onlara daha da özen göstermeye başlamıştı.

Ancak İsfahan'a geldikten birkaç gün sonra, Davut sarılığa yakalanmıştı.

Hekimlerin kendisine uyguladıkları bütün tedavi usullerine rağmen Davut'un sağlığı bir türlü düzelmemişti. Davut'un iyileşmemesi üzerine; bazı bilge yaşlı anaların "Hastalığın sebebi anne hasreti olabilir." dediklerini duyan, Büyük Sultan Melikşah, Davut'u anne hasreti çekmesin diye Anadolu'ya geri gönderme emrini vermişti.

Davut'un Kılıçarslan'dan ayrılması hem zor hem de hüzünlü olmuştu. Çünkü Süleyman Şah'ın yiğit iki evladı birbirlerini çok seviyorlardı.

Hatta Kılıçarslan kendisinden daha küçük olan kardeşi Davut'tan ayrılmanın üzüntüsünü bir iki hafta geçmesine rağmen üzerinden atamamıştı.

Ama kardeşi Davut'un Anadolu'ya gittikten sonra iyileştğine dair haberlerin ulaşması O'nu epey rahatlatmıştı.

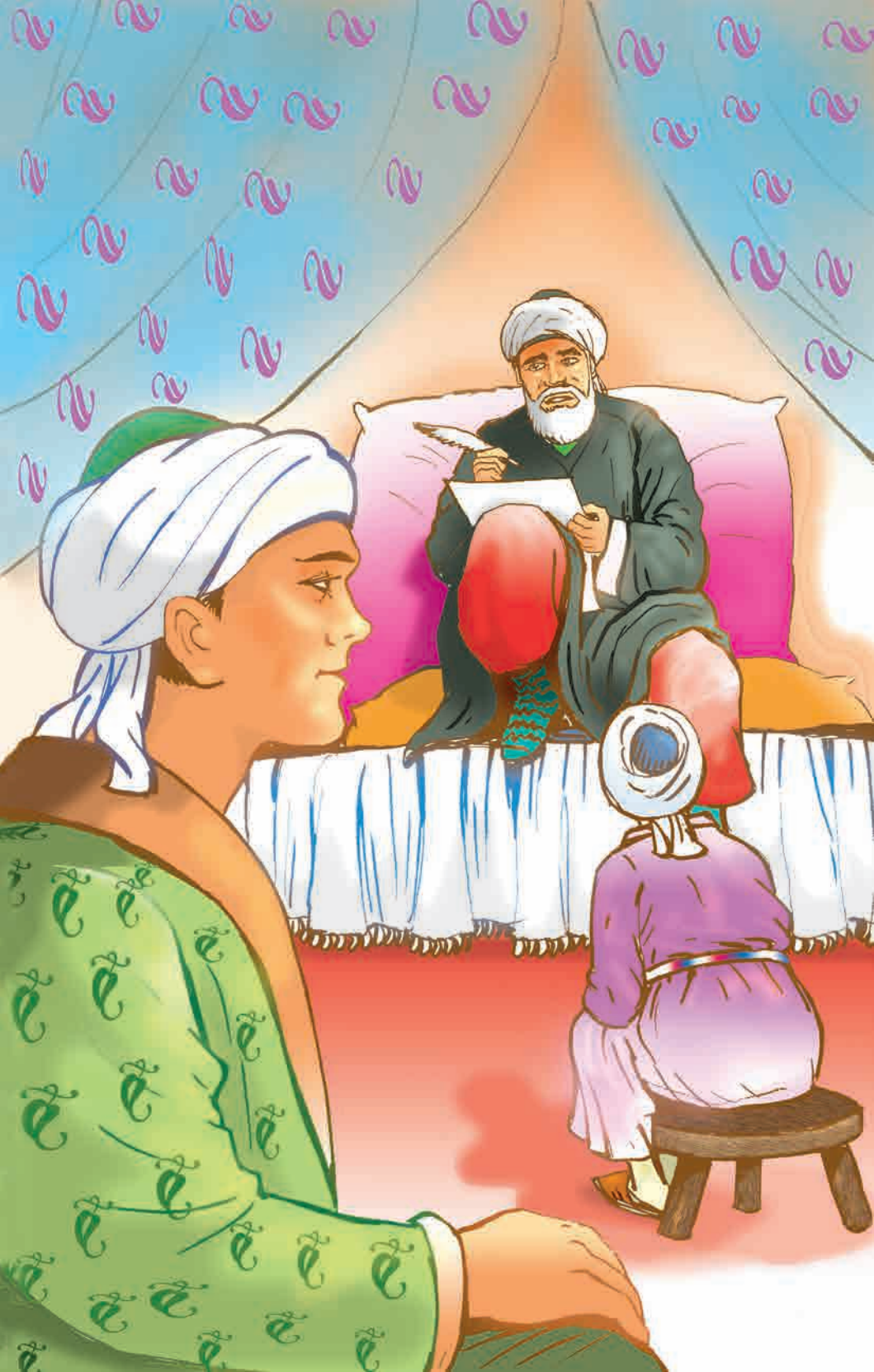
İsfahan Sarayı'nda Geçen Yıllar

Kılıçarslan ve Davut endişeli geldikleri İsfahan Sarayı'nda hiç ummadıkları bir sevgi, saygı, izzet, ikram ve konukseverlikle karşılanmışlardı.

Süleyman Şah'ın aslanları, İznik'ten ayrıldıkları günden, geri döndükleri güne kadar, Büyük Sultan Melikşah tarafından İsfahan sarayında adeta el üstünde tutulmuşlardı.

Davut'un, hastalığından dolayı kısa sürede Anadolu'ya gönderilmesinden sonra, ilerde Anadolu Selçuklu Devleti'nin başına geçmesi beklenen Kılıçarslan'ın yetişmesine büyük önem verilmişti.

Kılıçarslan, İsfahan sarayındaki medresede Sultan Melikşah'ın çocuklarıyla birlikte, devrin en meşhur ilim adamları, din hocaları ve öğretmenlerden aldığı eğitimle çok iyi yetişiyordu.

Çünkü onlar; Arapça, Farsça dil eğitiminin yanı sıra, sosyal bilimler, fen bilimleri, riyaziyat (matematik) ve bazı bilgi-beceri derslerinin yanında spor ve sanat eğitimi de alıyorlardı. Aldıkları bu eğitim sırasında, Kılıçarslan'ın ilgisini çeken önemli hususlardan biri de sosyal bilimlerden Türk-İslâm Tarihi olmuştı.

Türk tarihinden özellikle;

Bilge Kağan ve kardeşi Gül-Tigin'in çok güzel bir dayanışma örneği vererek ülkeyi yönetmeleri,

Oğuz-Han'ın devlet yönetimi, asker yetiştirme ve eğitimi ile yurt toprağına verdiği önem,

Çiçi-Han'ın, Çin egemenliğini ret eden ve şerefli bir ölümü göze alan hürriyet anlayışı,

Büyük dedeleri olan Selçuk Bey'in devlet kurma gayretleri,

Selçuklu Türkleri'nin yurtsuz kaldığı dönemde çekilen sıkıntılar,

Gaznelilerin Hindistan'daki fetihleri,

Aslan Yabgu'nun Gazne'li Sultan Mahmut tarafından tutsak edilmesi,

Çağrı ve Tuğrul Beylerin Selçuklu devletini
yönetip genişletmesi,

Sultan Alparslan'ın fetih ve başarıları,

Kutalmış Bey'in isyanları ve devletin parçalan-
ma tehlikesi,

Süleyman Şah'ın Anadolu Selçuklu Türk Dev-
leti'ni kurması ve Melikşah'a bağlılığı,

Çinlilerin geleneksel “Böl, parçala ve yönet.”
politikaları,

Bizans hile, oyun ve entrikaları ile kardeşi kar-
deşe kırdırma siyasetleri,

İslâm Tarihinden dört halife devri,

Emevi ve Abbasi Devletleri konularına aşırı
derecede ilgi duyuyordu.

Melikşah, devlet kurucusu atası Selçuk Bey'in;
Çağrı ve Tuğrul Bey'i yetiştirdiği gibi Kılıçarslan'ın
da her yönden çok iyi yetiştirilmesi için büyük bir
gayret göstermişti.

Amacı, gelecekte Anadolu Selçuklu Devleti'nin
yönetimini sağlam ellere teslim etmektir.

Sarayında büyüüttüğü Kılıçarslan'ı çok iyi yetiști-
rip Anadolu'ya göndermesi halinde O'nun da babası
gibi davranıp kendisine sadık kalacağından emindi.

Kılıçarslan İsfahan Sarayı'nda kaldığı altı yıllık sürede Büyük Sultan'ın uygun gördüğü zamanlarda huzura çıkar ve sohbetlere katılırdı.

Perşembeyi cumaya bağlayan gecelerde topluca Kur'an-ı Kerim'in meâl ve tefsiri dinlenir, Peygamber Efendimiz Hazreti Muhammed'in (s.a.v.) hayatını ve sahabelerle olan münasebetlerini konu alan dinî sohbetler yapılırdı. Cuma günü ise topluca cuma namazına gidilir ve hatip tarafından okunan hutbe heyecanla dinlenirdi. Kılıçarslan, cuma günlerini adeta iple çekerdi.

Kılıçarslan Sultan Melikşah'ın çok sevip saydığı devlet adamı vezir Nizamülmülk'ün, büyük İslâm âlimi İmamı Gazali'nin, ilk Türkçe lügatin yazarı olan Kaşgarlı Mahmut'un ve usta şair Ömer Hayyam'ın sohbetlerine katılırdı.

Bunların dışında, uygun mevsimlerde Büyük Sultan'la birlikte ava çıkmak da Kılıçarslan'ın hoşuna giden faaliyetlerden bazılarıydı.

Melikşah, Kılıçarslan'ı daha bir başka severdi. Çünkü onun görünüşü, hal ve hareketleri tıpkı babası Süleyman Şah'a benzerdi.

Melikşah'ın ölümünden bir süre önce; Kılıçarslan'la arasında şöyle bir konuşma geçmişti. Ramazan'ın ilk iftar yemeğinden sonra Melikşah, Kılıçarslan'a hal, hatır sorarak konuşmaya başladı.

– Söyle bakalım yiğidim, günü gelir Anadolu'ya gidersen ilk önceliğin nedir? Ne yapmayı düşünüyorsun?

– İlk işim, babamın yarım bıraktığı işleri tamamlamak olacaktır Sultanım. Siz Büyük Sultanımın da bildiği gibi, babamın ölümünden sonra, Vezir Ebu'l-Kasım saltanat davasına girdi. Sizler de haklı olarak, Selçuklu hanedanına mensup olmayanların sultan olamayacağını emir buyurdunuz. Ebu'l-Kasım diretince Emir Bozan'ı gönderip haddini bildirmiş ve yerine Ebu'l-Gazi'yi görevlendirmiştiniz.

Davut Anadolu'ya gittiği tarihten bu yana, sultanlık ismi kardeşimde, ülke yönetimi ise onun atabeyi Ebu'l-Gazi'dedir. Kardeşimin yaşı küçüktür. Ebu'l Gazi'nin ise bu tehlikeleri yok edebilecek güç ve yeteneği ise çok sınırlıdır.

Anadolu'da yıllardır bir yönetim boşluğu var. Bizans ise bu boşluktan yararlanarak, eskiden fethedilen ve Türkmenlere yurt olan toprakları tekrar geri almaya çalışıyor. Anadolu'da irili, ufaklı beylikler, devletçikler kuruluyor.

Gittikçe güçlenen Danişment, Mengücek ve Saltuklu Beylikleri başlarına buyruk hareket ediyor. Bu durum gün geçtikçe toparlanmaya çalışan Bizans'ın işini daha da kolaylaştırıyor. Bana sorarsanız, Bizans'a hiçbir zaman göz açtırmamak gerek Sultanım. Çünkü Bizans'ın başı beladan kurtulmalı ki hile ve entrika düşünmesin. Tarih boyunca bu hep böyle olmuş.

Sultan Melikşah, on altı yaşındaki Kılıçarslan'ı dinlerken O'nun Anadolu'da sahipsiz kalan saltanata ne kadar yakın ve hazır olduğunu tahmin etmeğe çalışıyordu.

Sultan, Kılıçarslan'ın kendisine verdiği akıl dolu cevaplardan dolayı duyduğu memnuniyeti belirtmiş ve ona,

– Yiğidim Anadolu'daki işin hiç de kolay değil, ama görüyorum ki; ne yapacağını çok iyi düşünümüştün.

– Sayenizde Büyük Sultanım. Siz bana meclisinizde sizlerle, büyük vezir Nizamülmülk ve diğer devlet adamlarıyla sohbet imkânı verdiniz. Benim devlet işlerine bu denli hazırlıklı olmam sizlerin sayenizde olmuştur.

Melikşah, Kılıçarslan'ın bir devlet adamına yakışan cevabından çok memnun olmuştu.

Konuyu değiştirip çocuklarının da sohbete katılmasını istemişti.

– Hepiniz çok iyi düşününüz bakalım gençler, şu anda Selçuklu Devleti için en büyük tehlike nedir?

Kılıçarslan ve Berkyaruk göz göze gelmişti. Sanki ikisi de aynı şeyi söylemek istercesine bakışmışlardı.

Söze giren Kılıçarslan,

– Sultanım, biz bunu Berkyaruk ile sık sık konuşuyoruz. Konu devletimizi, milletimizi ve dolayısıyla hepimizi ilgilendirir. Ancak kuzenim Berkyaruk'un bu konuda çok iyi bir hazırlığının olduğunu tahmin ediyorum, diyerek O'na doğru bakmış ve adeta sözü Berkyaruk'a bırakmıştı.

Berkyaruk babasından söz hakkı için izin bekliyordu.

Melikşah büyük oğluna dönerek,

– Söyle bakalım Berkyaruk, Kılıçarslan’la neler konuştunuz?

Berkyaruk, saygılı bir tavırla,

– Sultanım öyle zannediyorum ki; şu anda devletimizi tehdit eden en büyük tehlike günden güne bir yılan gibi büyüyen ve insanları çok etkileyen Batınîlik denen tarikattır. Bu tarikatın başı, fedailerini esrar, haşhaş ve diğer uyuşturucu otlarla uyutarak, cenneti vaat ederek kendisine bağlayan ve devletimize düşman ederek cinayetler işleyen Hasan Sabbah’tır.

Bu hain, Alamut kalesinde her gün yeni suikast plânları hazırlamaktadır. Hasan Sabbah; hem din, hem de devlet düşmanıdır.

Anlatılanlara göre Hasan Sabbah, büyük vezir Nizamülmülk amcanın da çocukluk arkadaşı ve can düşmanıdır.

Sultan Melikşah’ın ortanca oğlu Mehmet söze girme izni alarak,

– Hasan Sabbah kişisel öç peşinde değildir. O, Müslüman Türk egemenliğini yıkmak istiyor. Fars yurdu İran’da, İsfahan’da Türklerin işi ne? Fars ülkesi Türklerin işgali altına girmiş, farslar da uşakları olmuş diyor. Nizam amca ile ilgili ipe sapa sığmaz şeyler söylüyormuş. “Nizâm, Fars gibi görünüyor, Farsça konuşuyor, Fars ülkesine ihanet ediyor, ama aslen soyu soppu Buharalı ve Türk’tür. Türklerle hizmet ediyor.” diyor.

Büyük vezir Nizâm amcaya düşmanlığı da oradan. Fedaileri her kılığa girip gözlerini kırpmadan adam öldürüyormuş. Haşhaşa, esrara ve diğer uyuşturucu otlara alıştırılan fedailer, çarşıda, pazarda, tarlada, bahçede, camide, evde ve sarayda kısacası her yerde rahatça cinayet işleyebiliyorlar.

Berkyaruk araya girdi.

– Kardeşim Mehmet çok doğru söyler. Esrar, afyon, haşhaş ve diğer uyuşturucu otları çeken fedailerinin cinayet işlemelerini bekleyemeyiz. Suikastlar İsfahan Sarayı’na varmadan, yılanın başını koparmalıyız. Kendisine karargah yaptığı o uğursuz kalesini başına yıkarak yerle bir etmeliyiz Sultanım.

Konuşulanları dinleyen Kılıçarslan söze girdi.

– Berkıaruk ile pazarda gezerken Elburuz civarından gelmiş yaşlı bir gezginin konuşmasını dinledik. Anlattığına bakılırsa; Hasan Sabbah’ın Alamut Kalesi kartal yuvası gibi bir yermiş. Altı bin ayak yükseklikteki büyük sarp kayaların zerindeymiş. Bu kayaları hiçbir g yıkamazmış. Kalenin etrafı çıplak dağlar, dik yarlar, dar boğazlarla evriliymiş. Bu boğazlardan en kalabalık ordular bile ancak tek tek geebilirmiş.

Melikşah, gençlerin memleket meselelerine ilişkin görüşlerini büyük bir dikkatle dinliyordu.

Sözün burasında bir el işareti yaparak,

– Evlatlarım devletin bekası, milletimizin geleceğı için bu ciddi meselelerde kafa yormanız, bilgi toplamanız ve fikir sahibi olmanız çok güzel, dedi. Ancak Hasan Sabbah konusunu çok fazla abartmayın. Biz onu vezirimizle konuşur ve üstesinden gelecek bir hal çaresini buluruz.

Sonra gençlere teşekkür ederek o günkü sohbeteye son verdi.

Ardından devlet idaresinde bilge bir vezir olan Nizamülmülk'ü çağırarak kendisinden Hasan Sabbah hakkında bilgi istedi.

Hasan Sabbah

Sultan Melikşah:

– Söyle bakalım koca vezir, yıllardan beri ismi dillerde dolaşan Hasan Sabbah'ın hakkında edindiğin bilgi nedir?

Melikşah'ın bu sorusu Nizamülmülk'ü derin düşüncelere daldırmıştı. Elini şakağına götürerek alçak bir sesle konuşmaya başladı.

– Sultanım, bugüne kadar edindiğim bilgilere göre, Hasan Sabbah, aslen Fars kökenli bir İranlıdır. İran'ın Kum kentinde doğmuştur.

Hayatının sonraki dönemlerinde ailesiyle birlikte Kum'dan, Rey şehrine giden Hasan Sabbah, öğrenim hayatını burada sürdürmüştür. Rey şehrinde Şii önderleriyle tanışmış ve Şiiliği benimsemiştir. Daha sonra bu alandaki bilgilerini geliştirmek için Fatimilerin hâkim olduğu Kahire kentine gitmiştir.

Hasan Sabbah'ın öğrenim hayatında parlak bir zekâya sahip olduğu, özellikle riyaziyyat (matematik), cebir, hendese (geometri) ve astronomi fenlerinde akranlarından daha ileri bir düzeyde olduğu söylenir.

Öğrenim hayatının ilk yıllarında ılımlı bir tutum ve anlayışa sahip olduğu bilinen Hasan Sabbah; Rey ve Kahire kentlerinde aldığı farklı eğitim ile öğrendiği sihir ve büyü'nün etkisiyle fikirlerini değiştirmiştir.

Yıllar önce, devlette kendisine uygun bir görev vermek için saraya davet ettik. Ancak kendisi bu davetimizi kabul etmediği gibi, bize verdiği cevapta; ülkesi İran'ın Selçuklu Türklerinin işgali altında olduğunu, İran'ı, Türklerin işgalinden kurtarmak amacıyla bizimle mücadeleye girişeceğini aleni bir şekilde belirtmiştir.

Devlet hizmetinde çalışmayı reddeden Hasan Sabbah, yüksek bir kayalığın tepesinde kurulu olan Alamut Kalesi'ni zapt ederek devletimize ve devleti yönetenlere karşı bir isyan ve suikast faaliyeti başlatmıştır. Yıllardan beri de bu yıkıcı faaliyetlerini yürütmektedir.

Hasan Sabbah, suikast yaptırmak için militanlarına haşhaş vererek, cenneti vaat ederek zihinlerini çelmekte ve istediği gibi yönlendirmektedir. Müritleri, haşhaş kullandıkları ve uyuşturucu bağımlısı olduğu için, halk kendilerine haşhaşi adını vermiştir.

O, kullanacağı gençlere haşhaş verdikten sonra, türlü türlü lezzetli meyveler ve yemeklerin bulunduğu efsanevi güzellikteki Alamut Kalesi'nin Bahçeleri'nde uyanmalarını sağlıyordu. Burada uyananlar kendilerini cennete zannediyorlardı.

Bu bahçelerde, lezzetli meyveler ve çeşit çeşit yemeklerle karşılanan gençlere orasının cennet olduğu söyleniyor ve tekrar haşhaşla uyutulup sonra kaleye götürülüyordu.

Böylelikle ölünce cennete gideceğine tamamen inanan insanlar, Hasan Sabbah için ölmekten korkmuyorlar.

Nizamülmülk bu sözlerden sonra biraz durakladı ve Melikşah'ın yüzüne uzun uzun baktı.

Sonra,

– Devam edelim mi Sultanım, diye sordu.

Melikşah; yalnız gençlerin değil, tüm halkın ağzında sakız gibi dolaşan Hasan Sabbah, batınîlik

ve haşhaşiler konusunu görüşmek için çağırdığı vezirini büyük bir dikkatle dinlemişti.

– Lütfen devam ediniz, dedi.

Sultanın kendisini çağırma sebebini çok iyi bilen vezir Nizam lm k bu konuda son bilgileri toplamakla ilgili görevlendirdiği adamını çağırdı. Sultanın huzuruna alınan kişiye konuşması için eliyle işaret etti.

Adam heyecanla anlatmaya başladı.

– Efendim, Hasan Sabbah; koca gözleri yuvalarından fırlamış çok çirkin biri, ancak çok zeki olduğu her halinden belli. Günlerce, hatta aylarca; Semerkand, Belh, Merv, Kaşgar ve Nişabur’u dolaştı durdu. Dolaştığı her yerde insanlara vaaz verdi.

Melikşah söze girerek,

– Kime vaaz verdi, diye sordu. Onu kimler dinledi?

– Herkes, cami önündeki cemaat, meydanlarda toplanan halk, duvar diplerindeki seyyar satıcılar, sokak lambalarının altındaki çalgıcılar, meddahlar, falcılar, yılan oynatıcıları, Müslümanlar, Hristiyanlar, Museviler, Sunniler ve şiiler...

Vezir, Nizamülmülk dayanamadı.

– Peki bu adam halka ne diyor, ne söylüyor, neler söylüyor, diye sordu.

Adam korkuyla sağına soluna bakındı.

Soluklanarak,

– Fars ya da Acem diyarında Türklerin işi ne? Bugün Fars yurdunda hâkim olan ne yazık ki Türklerdir. Şii Farslar, Sunni ve yezid Türklere uşaklık yapıyor. Fars yurdunu Türklerin ve onlara uşaklık eden Nizam'ın belasından kurtarmalıyız. Er ya da geç fedailer bu işi bitirecektir. Alamut'tan Sultan Alparslan'ın vezirine de selam var. Kırk güne kalmaz Alparslan'ın ciğerine saplanan zehirli hançer, Nizam'ın kalbine de saplanacak. Ondan sonraki, kırk günde başkalarına da sıra gelecek. Saraydaki rütbesi ve makamı ne olursa olsun, bizimle uğraşan herkes nasibini alacak.

Melikşah elini kaldırarak adamı susturdu ve veziriyle iç odaya çekildi. Nizamülmülk'le konuyu daha ayrıntılı görüşüp Hasan Sabbah defterini bir daha açılmamak üzere kapatmak istiyordu.

Melikşah'ın işi çok zordu. Çünkü her taraf batınî tarikatına mensup haşhaşi fedailerıyla

kaynıyordu. Her söyleneni duyuyor ve önlem alıyordı.

Kılıçarslan, İsfahan Sarayı'nda geçen altı yıllık dönemi; hayatının en önemli ve unutulmaz anları olduğunu söylerdi.

Onun bu süre içinde sadece Anadolu'ya ve ailesine duyduğu özlemden başka bir hasreti olmamıştı.

Kılıçarslan bazı iddiaların aksine, İsfahan'da hapis hayatı değil, Melikşah'ın sarayında öz evlat-tan daha iyi bir muamele görmüştü.

Nitekim Melikşah'ın; zaman, zaman kendisine,

– İstedğin an seni ve kardeşini İznik'e gönderirim. Ama bana sorarsan biraz daha zaman gerek demesine karşı, Kılıçarslan da,

– Beli Sultanım. Siz ne zaman uygun görürseniz, cevabını verirdi.

Çünkü Kılıçarslan da Sultan Melikşah'ın kendilerine verdiği değerinkini farkındaydı.

Melikşah'ın amacı; ömrü, babası gibi, Anadolu'da Türk birliğini sağlamak ve Bizans'la uğraşmakla geçecek Kılıçarslan'ın, kendi gözetiminde

iyi bir öğrenim görerek olgunlaşması ve Türk-İslâm terbiyesiyle büyümesiydi.

Yıllar sonra Kılıçarslan, ilk çocuğuna; altı yıl sarayında kaldığı, özel sohbetlerinde bulunduğu, cuma namazlarını beraber kıldığı ve bir baba gibi sevdiği Melikşah'a, duyduğu saygı ve sevgiden dolayı Melikşah ismini vermişti.

Kılıçarslan'ın bu soylu davranışı, Sultan Melikşah'a karşı duyduğu vefa, saygı ve sevginin ifadesidir.

Bizans Yeni Bir Oyun Peşinde

Bizans, Anadolu'da kaybettiği toprakları Türklerden geri almak için boş durmuyordu. Süleyman Şah'ın ölümünden sonra Anadolu Selçuklu Devleti'nde gördüğü saltanat boşluğundan yararlanmak için harekete geçmişti. Şüphesiz bu, Bizans için eşi bulunmaz güzel bir fırsattı.

Kılıçarslan'ın, Büyük Selçuklu Sultanı Melikşah'ın sarayında olduğunu ve Anadolu'ya gönderilmek üzere yetiştirildiğini öğrenen Bizans yeni bir oyun peşindeydi.

Mansur Bey ile Süleyman Şah'ı birbirine düşüren Bizans, bu kez Anadolu'da yeni bir karışıklık çıkarmayı düşünüyordu.

Amacı, Kılıçarslan İsfahan'dan gelmeden, onun yerine ona benzeyen birini bulup göndermek ve Türkler arasına fitne sokmaktı.

Bu amaçla, binlerce Bizans genci arasından yüz genç seçilmiş, bu sayı önce on kişiye daha sonra bire indirilmişti.

Son seçmelerden sonra bu iş için fiziki görünümü uygun ve Kılıçarslan'a ikizi kadar benzeyen, zeki ve yetenekli Mihail adlı bir Bizans genci seçilmişti.

Mihail'in, Bizans papazlarınca Müslüman bir Türk genci gibi yetiştirilmesi ve Kılıçarslan'ın, İsfahan'dan gelmeden İznik'e gönderilerek Anadolu Selçuklu Devleti'nin başına geçmesi plânlanmıştı. Bizans plânına göre bunun ardından karışıklıklar ve kardeş kavgası çıkarılması sağlanacaktı.

Mihail'i Türk-İslâm terbiyesi öğretmek için kilise papazlarından ve Türkçe bilen bazı Hristiyanlardan yararlanılıyordu.

Papazlardan biri bir gün ders sırasında Mihail'e,

– Mihail, sen her hareketinle gerçekten tam bir Türk'e benziyorsun, demişti.

Bu söz, Mihail'in zihnini alt üst etmeye ve harekete geçmesine yetmişti. O zaten dinlerini, örf

adet ve geleneklerini öğrenmeğe çalıştığı Türklerin gerçek hayatlarını da merak etmeye başlamıştı.

Doğruca büyük babasına gidip, soyunu, sopunu öğrenme kararı vermişti. Ancak Mihail'in büyük babasından aldığı bilgiler onu temelli şaşırtmıştı.

Çünkü, Mihail'in büyük babası Togor;

Ataları Kumanların, Orta Asya'dan geldiğini,

Kendilerinin Bizanslı değil gerçek bir Türk boyu olan Kumanlardan olduğunu,

Türk boyları arasındaki kavgalar ve baskıdan dolayı Doğu Avrupa'ya göç ettiklerini,

Bir süre Tuna nehri dolaylarında yerleştiklerini,

Bizansların aldatıcı siyasetlerine aldanarak bir başka Türk boyu olan Peçenekler'e birlikte saldırıp onları imha ettiklerini,

Bu olaydan sonra Kumanlardan ancak birkaç ailenin Bizans'ta kaldığını ve bu ailelerden birinin de kendilerinin olduğunu,

Aile olarak, soylarının Kumanların ünlü komutanı Tugur Han'a dayandığını,

Bizans'ta, zamanla geleneklerini unutarak Bizanslaştıklarını söylemişti.

Mihail, çok yaşlanmış olan büyük babasına acıyarak,

– Demek benim asıl adım bu güne kadar çağırılmadığım Künçek, Mihail Bizans ismi ha! Peki niçin bana küçüklüğümden beri Künçek değil de Mihail deyip durdunuz?

Anlattıklarının torunu tarafından sorgulanacağını hisseden ve bunu bekleyen yaşlı Togor,

– Sen bugünlere nasıl geldiğimizi bilir misin, diye sordu.

Sonra sorusunu kendi cevapladı.

– Bizanslılar'ın kendilerinden başka hiç kimseye tahammülleri olmadığını nereden bileceksin? Yıllarca bize köle muamelesi yaptılar. Babamı hiç kabullenmediler. Meyhane işlettiğim için bana biraz iyi davrandılar ama yine de bir uşak, bir köle gibiydim. Togor şarap getir. Togor kupa boş. Togor şarap bitti. Togor aşağı, Togor yukarı...

Babanı benden daha yakın gördüler, çünkü o bir Bizans kızıyla evlenmişti.

Ancak seni hepimizden daha bir yakın gördüler kendilerine. Çünkü sen hem zeki, hem yetenekli,

hem de güçlü ve yürekliydin. Sahip olduğun bu özelliklerden ötürü seni soylu bir Bizanslı sayıyorlar.

Mihail etrafını kontrol ettikten sonra, büyük babasına teşekkür etmiş ve kulağına eğilerek,

– Seninle hiçbir şey konuşmadık büyük baba diyerek, avucuna bir miktar para bırakmış ve hızla yanından uzaklaşmıştı.

Mihail Kim Olduğunu Öğreniyor

Mihail, büyük babasının tarif ettiği Bizans'la kendisine Türk şehzadesi rolünü biçen Bizans'ı karşılaştırmaya çalışıyordu.

Demek ki dün atalarını kullanarak, soydaşları Peçeneklere saldırtan Bizans, bugün onu başka boydan soydaşlarına oyun oynamak için kullanacaktı.

Daha akıllı, sabırlı, dikkatli olma ve iyi rol yapmanın, kafasındaki soru yumağını çözeceğini tahmin ediyordu.

Saraya gittiğinde muhafız, imparatorun kendisini beklediğini söylemişti. İmparator, huzura alınan Mihail'e, çalışmalarının nasıl gittiğini sormuş ve fazla zamanlarının kalmadığını işaret etmişti.

Mihail’de; Müslümanlığı öğrendiğini, Türk örf ve adetlerini öğrenmekte ise zorlandığını belirtmişti. Ancak Anadolu’ya giderek ve bizzat bazı şeyleri görerek öğrenebileceğini eklemişti.

İmparator Mihail’in bu düşüncesini çok yerinde bulmuş ve özel önlemler alarak onu, Türk ve Bizanslıların, Müslüman ve Hristiyanların yoğun bulunduğu İzmir yöresine göndermişti.

O sırada İzmir, Bizans sarayında büyütülen ve Çavuldur Çaka Bey (Basileüs) adındaki bir Türk beyinin kontrolündeydi.

Mihail İzmir’in kasaba ve köylerinde kaldığı altı aylık süre içinde İslâm dini ile Türklerin örf, adet ve ananelerini daha yakından öğrenmişti. Mihail bu dönemde Çavuldur boyuna mensup bir Türk beyi olan Çaka Bey’le tanışıp görüşme imkânını da bulmuştu.

Bizans’a döndükten sonra, tüm davranışları Müslüman bir Türk’e benzeyen Mihail’in durumuna sevinen İmparator çok memnun olmuştu.

Bizans İmparatoru özlemini duyduğu mutlu sona bir adım daha yaklaşmıştı. Çok yakın bir zamanda Anadolu’da sahte Kılıçarslan’ı tahta

çıkarak ve Türklerin arasına istediği fitneyi sokarak kardeşi kardeşe kırdıracaktı.

Mihail, Bizans İmparatoruna, oyunun son perdesini oynamanın zamanının geldiğini ve rolüne hazır olduğunu söylemişti.

İmparator hemen, Kılıçarslan'ın ağzından Ebu'l Gazi'ye haber göndererek İznik'i terk etmesini, tahtın gerçek varisinin kendisi olduğunu ve en yakın zamanda Anadolu'ya geleceğini bildirmişti.

Ebu'l-Gazi; zeki ve ileri görüşlü bir devlet adamıydı. Kendisini bu göreve getiren Büyük Sultan Melikşah'tı. Gelen ulak ise kendisine yalnız Kılıçarslan'ın buyruğunu iletmiş Büyük Sultan Melikşah'tan ise hiç söz etmemişti.

Halbuki, Davut'un İsfahan Sarayı'ndan İznik'e dönüp usulen tahta geçmesi ve kendisinin atabeyliği, yine Büyük Sultanın emriyle olmuştu. Melikşah mektuplarında daima Davut için: "Küçük sultanım nasıl?" deyip eskiden geçirmiş olduğu hastalığı bile sorardı.

Melikşah'ın gönderdiği her mektupta, Kılıçarslan'ın da keyfinin yerinde olduğunu belirtir, başta validesi ve kardeşiyle diğer yakınlarının hal hatırını sorduğu da olurdu.

Bu seferki mektup bir garipti. Bu işte mutlaka bir bit yeniği, bir hile ya da bir oyun vardı. Yoksa büyük Sultan onu sınamak mı istemişti?

Ebu'l-Gazi bu mektupta garip bir hal sezmişti sezmesine ama, bunun bir Bizans oyunu olduğunu tahmin etmemişti.

Bir taraftan Melikşah'a bir mektup yazarak gerçeği öğrenmek istemiş, diğer taraftan Bizans'taki Türklerle temas kurarak, Bizans'ın bu işle ilgisini araştırmaya koyulmuştu.

İmparator tam istediği oyunu uygulamaya koymak üzereyken, Bizans'ta işler karışmıştı. Mihail kimseye haber vermeden aniden çekip gitmiş veya ortadan kaybolmuştu.

Olay gizli tutulmaya çalışılıyordu. Ama yapılan araştırmada ailesinin bile Mihail'den haberi olmadığı anlaşılmıştı.

İmparatora gelen bilgilere göre Mihail, ya Bizans'taki Türk casusları tarafından kaçırılmış ya da öldürülmüştü. Başka hiçbir ihtimal düşünülmiyordu.

Oysa gerçek, hiç de imparatorun tahmin ettiği gibi değildi.

Mihail rahatlamak, Bizans'ın oynamak istediği oyunu bozarak ailesinin intikamını almak istiyordu.

Bu denli ciddi bir rolü üstlenecek Mihail'i seçen Bizans yetkilileri büyük bir dikkat ve çaba göstermişlerdi. Ama ilerde kendilerini nasıl bir sürprizin beklediğini hiç düşünememişlerdi.

Başkalarına oyun oynama ve entrika çevirmede çok usta olan Bizans'a kaderin de bir oyunu vardı.

Mihail yapması gerekenleri, düşündükten sonra kararını verecekti.

Demek ki kendisi ve ataları Bizans soyundan gelmiyordu.

Aslen Türk olan Kuman Boyu'na mensuptu.

Bizanslılar kendi çıkarları için atalarını kullanmıştı. Togor'un anlattığına göre; Bizanslılar ailesine hep ikinci sınıf insan muamelesi yapmışlardı.

Bizanslı olma, Bizanslıların çıkarlarına hizmet etme ve bu uğurda hayatını tehlikeye atma gibi bir zorunluluğu yoktu.

Yüzlerce Bizans genci içerisinde muhtemelen Türklere yönelik çok önemli bir görev için seçilmişti.

Üstleneceği görev ilk etapta kendisine söylenmemiş, ancak gösterdiği tutarlı davranışlardan sonra, imparator ona güvenerek son anda görevinin ne olacağını söylemişti.

Anadolu Selçuklu tahtına oturacak şehzade olan Kılıçarslan rolünü oynayacaktı.

Zaten bu tehlikeli görevi başarmak için, Türklerin örf, adet ve gelenekleriyle İslâm dinini gereği gibi öğrenmişti.

Kısa sürede çok şey öğrenmişti, ama Bizanslı papazlar ya İslâm dinini iyi bilmiyor ya da bildikleri halde doğruyu öğretmiyorlardı.

İzmir ve yöresinde Müslüman Türklerle iç içe geçen altı aylık sürede, Mihail, İslâm dinini ve Türkleri daha yakından tanıma imkânını bulmuştu.

Bizanslıların küçük yaştan beri Bizans sarayında büyütüp, kendisi gibi ismini değiştirerek Bizanslaştırmaya çalıştıkları Çaka Bey'i tanımıştı.

Bizans'a döndükten sonra tanıdığı, çok sevdiği cami hocasından ve Müslüman Türklerden İslâm dinini çok iyi öğrenmişti.

Mihail bir süre sonra, cami imamının aracılığıyla, İstanbul'daki Müslüman Türklerin bulunduğu semte gidip gelmeye ve yeni arkadaşlar edinmeye başlamıştı.

Mihail, galiba İslâm dinine ısınmış ve Türkleri sevmişti.

Müthiş bir Türk denizcisi olan Çaka Bey de Mihail'i çok etkilemişti.

Küçüklüğünden beri Bizans terbiyesiyle büyütülmüş, İmparator Nikeforos'un sarayında öğrenim görmüş ve Bizans rütbelerini kazanmıştı.

Bu kahraman, Müslümanlığını ve Türklüğünü unutmuyarak Bizans'tan kaçmış ve günü gelince Bizans'ın karşısına dikilmişti.

Mihail de kararını vermişti. Bizans'tan ayrılarak Anadolu'ya gidecekti. Müslüman olacak ve günü gelince Türk soydaşlarıyla Bizans'ın karşısına dikilerek yaptıklarını ödetecekti.

Müslüman Türk dostları aracılığıyla gerekli hazırlığı yapmıştı. Bir gece Bizans'ın başkenti Konstantinopolis'ten ayrılarak önce Çaka Bey'in bulunduğu İzmir'e gitmiş ve orda bir süre kaldıktan sonra da İznik'in yolunu tutmuştu.

Mihail İznik'e yaklaşırken, Ebu'l-Gazi de Büyük Sultan Melik şah'ın kendisine gönderdiği mektubu okuyordu.

Melikşah mektubunda:

Kılıçarslan'ın sağlıklı olup, öğreniminin s r-
mekte olduğunu,

Öğrenimini tamamladıktan ve vakti saati gel-
dikten sonra, kendisini bilgilendirmek suretiyle,
onu mutlaka İznik'e göndereceğini,

Bizans'ın her türlü hile ve oyununa karşı dik-
katli olmalarını,

Bizans'ın yakın tarihte Melik Mansur ile S -
leyman şah'ı birbirine düşürme olayını unutmama-
larını öğütlüyordu.

İki gün sonra, Mihail,  aka Bey'in selamını
iletmek üzere, İznik'te Ebu'l-Gazi'nin huzuruna
 ıkmıştı. Mihail, Ebu'l-Gazi'ye Bizans'ın oynamağa
Çalıştığı oyunu ve tüm olan biteni anlatmıştı. Daha
sonra da Turgut adını alarak Müslüman olmuştu.

Anadolu'ya döndükten sonra, Kılıçarslan'la
tanıştırılan Turgut, Kılıçarslan'ın  aka Bey'le kur-
duğu ittifakta da büyük bir rol oynamıştı. İlerde

Bizans'a ve Haçlılara karşı yürütölen mücadelelerde de büyük yararlıkları olmuştı.

İsfahan'da, Melikşah dahil, herkes büyük bir hayret ve şaşkınlık içindeydi. Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan ve oğlu Sultan Melikşah'ın vezirliğini yapan devlet adamı ünlü vezir Nizamülmölk öldürölmüştü. Ramazan ayının onuncu akşamında sarayda verilen bir iftardan sonra Vezir Nizamülmölk, İsfahan-Bağdat yolunda bulunan Sıhne mevkiinde, Batinî tarikatına mensup Deylemli genç bir haşhaşı fedâi tarafından zehirli bir hançerle öldürölmüştü. (14 Ekim 1092)

Oysa Nizamülmölk'ün emriyle Hasan Sabbah hakkında bilgi toplayan kişi, bir hafta önce Sultan Melikşah ve vezirini bilgilendirmişti.

İftar yemeğı verilen yere yaklaşık yüz metre yakın olan ve evine gitmekte olan vezir, saray muhafızı kıyafeti giymiş bir fedai tarafından bıçaklanarak öldürölmüştü. Hançer zehirliydi.

Büyük Selçuklu Devleti'nin adamlarına karşı suikastlar hazırlayan Hasan Sabbah; Büyük Selçuklu Devleti'nin kuruluş felsefesine, dini akidesine, Aslen Horasanlı Müslöman bir Türk olan Nizamülmölk'ün kurduğı Nizamiye medreselerine,

devlet idaresinde yaptığı yeniliklere ve kurmaya çalıştığı devlet istihbarat teşkilatına karşıydı. Ülkesi İran'ı Türkler tarafından işgal edilmiş olarak görüyor ve tepkisini, bu değerli devlet adamını da öldürerek gösteriyordu.

Tehlikenin saraya kadar geldiğini gören Melikşah, Hasan Sabbah'ı ortadan kaldırmaya yemin etmişti. Ama geç kalmıştı, çünkü Hasan Sabbah'ın fedaileri bir ahtapot gibi ülkenin her tarafına yayılmışlardı.

Melikşah, Batinîlere karşı Alamut Kalesi'ne yapılacak sefer hazırlığına girişti. Bunu yaparken çıktığı bir av partisinde yediği yemekten zehirlenerek ani bir şekilde öldü. (1092).

Melikşah'ın da Hasan Sabbah'ın haşhaşı fedailerince av etine sürülen zehirli sosla zehirlendiği söylentisi gittikçe yaygınlaştı.

Sultan Melikşah, Büyük veziri Nizamülmülk'ün ölümüne çok üzüldü. Kılıçarslan, arkadaşları ve kuzenleri olan şehzadelerin acısını paylaştı.

Daha sonra, Melikşah'ın yerine tahta geçen Berkayaruk'la görüşüp Anadolu'ya dönüş hazırlığına başlamıştı.

Vakit gelince saray ahaliyle vedalaşıp, Berk-yaruk'la helâleşerek kucaklaşan Kılıçarslan, kendisine tahsis edilen özel bir birlikle Anadolu'ya dönmek üzere yola çıkmıştı.

Kılıçarslan, İsfahan Sarayı'nda çok iyi bir eğitim görmüştü. Gerek medrese eğitimi sırasında, gerekse Melikşah'ın huzurunda yapılan özel sohbetlerde çok önemli bilgi ve tecrübeler kazanmıştı.

Türk tarihinin seyri içinde devlet yönetiminde örnek alması gereken devlet adamlarının başında; Bilge Kağan ve Gül-Tigin ile Çağrı ve Tuğrul Bey ikilisi olumlu modellerdi.

Çünkü devleti yönetmede; kardeşlerin birlikte hareket etmesi, ülkeyi zaferden zafere koşturması çok önemliydi.

Bunun için, dış güçlerin oyununa kanmamaları ve birbirleriyle uğraşmamaları gerekiyordu.

Ancak bu olumlu örneklerin yanında;

Hohan-şe ve Çiçi Han, Alparslan ve kardeşi Süleyman ile Kutalmış, Süleyman Şah ve Melik Mansur örnekleri de vardı.

Kılıçarslan, Sultan Melikşah'ın ölümünden sonra oğullarının birbirine düşmesinden endişe ediyordu.

Çünkü İsfahan Sarayı'nda kaldığı sürede, Sultan Melikşah'ın Harezm kökenli eşi Terken Hatun'un, yönetimde nasıl söz sahibi olmak istediğini görmüştü.

Duygularıyla hareket eden Terken Hatun, kendi çocuklarını tahta geçirmek için büyük gayret göstermiş ve her türlü çareye başvurmaktan çekinmemişti.

Kılıçarslan, Anadolu'dan kendisine bir kurye ile gönderilen gizli bir mektupta işaret edilen tehlikeleri de göz önünde bulundurarak, uzun ve temkinli bir yolculuk yapmıştı.

Her türlü tehlikeye karşı önlem alarak yol almış ve herhangi bir güçlkle karşılaşmadan Anadolu'ya sağ salim ulaşmıştı.

Anadolu'da geçtiği yollarda, konakladığı yerlerde Babası Süleyman Şah'ın hatırası ve ona duyulan özleminden dolayı coşkuyla karşılanmıştı.

Kılıçarslan'ı Bekleyen Meseleler

Anadolu'daki Türkmenler ve çeşitli dinlere, mezheplere mensup halk, Süleyman Şah'ın yönetiminde geçen günlerini özler hale gelmişti.

Halk, Kılıçarslan'ın Sultanlığı döneminde de tekrar eski günlere kavuşmanın hayalini yaşıyordu.

Çünkü Bizans, Süleyman Şah'ın ölümünden sonra ortaya çıkan saltanat boşluğundan yararlanarak tekrar harekete geçmişti.

Bizans İmparatoru, Rumeli'deki kuvvetlerini Anadolu'ya göndererek bazı yerleri Türklerden tekrar geri almıştı.

Diğer taraftan Bizans donanması da harekete geçerek yeni inşa edilen Türk donanmasını yakmıştı.

Bizans, Süleyman Şah'ın ölümünden sonra Sultanlığını ilân eden Ebu'l-Kasım'la iş birliği yapmıştı. Melikşah'ın Anadolu'ya gönderdiği Emir Porsuk'a karşı koyup, "Türk'ü Türk'e, Müslüman'ı, Müslüman'a kırdırma" siyasetini uygulamıştı.

Eskiden, Anadolu Selçuklu Devleti'ne bağlı olan beylikler de bu otorite boşluğundan yararlanarak bağımsız hareket etmeye başlamıştı.

Ebu'l-Gazi, altı yıl süren Davut (Kulan Aslan)'a atabeylik yapmaktan kurtularak tahtı, gerçek sahibi Kılıçarslan'a teslim ediyordu. Ancak bunu yaparken de bir Atabeye yaraşır şekilde O'nu ülkenin karşı karşıya bulunduğu tüm tehlikelerden de haberdar ediyordu.

Kılıçarslan, bir an için Bilge Kağan'ın devleti yönetmede gösterdiği yürekliliği, akıl ve basireti hayal etti ve; "Kardeşim ve yeğenlerimle ant içtik. Babamın ve amcamın hayatlarını verdikleri millet uğruna bütün gücümüzle çalıştık. Başına geçtiğim Türk Milleti'nin birliği, dirliği ve yüceliği için gece uyumadım, gündüz oturmadım, ölesiye bitesiyeye kadar çalıştım." sözlerini düşündü.

Kendisinin de; ülkesi ve milleti için göstereceği gayret ve yapacağı fedakârlıklar, atalarının yaptıklarına benzemeliydi.

Kardeşi Davut'la, devletin ileri gelenlerini toplayarak ülkenin karşı karşıya bulunduğu meseleleri aşmak için Oğuz töresinin ışığında;

Özünden kopmama ve millî değerlerine sahip olma,

Millî birlikten taviz vermemek ve atalarına layık olma,

Bizans İmparatorluğuna haddini bildirmek ve uyum içinde el birliğiyle güçlü bir yönetim sergileme vb. konularda geniş bir şekilde bilgilendirerek, Anadolu Selçuklu Devleti'nin varlığını sürdürmesi gerektiğini belirtti.

Kılıçarslan'ı büyük bir dikkatle dinleyen kardeşi ve devletin ileri gelenleri, O'nun devlet idaresi ile ilgili sahip olduğu buengin bilgiden dolayı kendisine hayran kaldılar. Söylediklerini tereddütsüz kabul ederek tam bir antlaşmaya vardılar.

Kılıçarslan gerçekten İsfahan'da çok değerli bilgiler öğrenmişti. Kuzenleri gibi devlet yönetiminde Büyük Sultan Melikşah'ın, ünü dört bir yana yayılmış Nizamülmülk'ün tecrübelerini izleme, dinleme, gözlemleme ve paylaşma O'na da nasip olmuştu.

O teşhisini doğru koymuştu. Anadolu Selçuklu Devleti ve Türk birliğini tehdit eden en önemli tehlike Bizans'tı ve ilk önce ona el atılmalıydı.

Kılıçarslan, Bizans'ın oynadığı oyunlar hakkında iyi bilgi edinmişti. Bazen Bizans İmparatorluğu ile Hasan Sabbah'ın izledikleri yol ve yöntemler arasında tuhaf benzerlikler bulurdu. Bu iki düşmanı mukayese etmekten de kendini alamıyordu. İkisinin hedefinde Müslüman Türk devletleri vardı. İkisinin izlediği yol hile, desise ve entrikaydı.

Özellikle Bizans'ın Türklere karşı çevirdiği entrikalar ve uyguladığı kirli siyaset bir türlü bitmek bilmiyordu.

Oynamaya hazırlandığı fakat başaramadığı sahte Kılıçarslan oyununu Turgut (eski Mihail)'tan dinledikten sonra daha dikkatli olması gerektiğini anlamıştı.

Bizans'ın da Hasan Sabbah'ın da kurduğu şeytanca tuzak ve hilelerinin üstesinden gelmek, zor bir satranç oyununa benziyordu.

Ama Müslüman Türk dünyası için mutlu son iki tarafta da; “Şah ve mat” olmalıydı.

Büyük Selçuklu Devleti Sultanı için Hasan Sabbah'ın başına Alamut Kalesi'ni yıkmak ne

kadar gerekliyse kendisi için de; Bizans'a nefes aldirmamak bu kadar farzdı.

Oğuz töresiyle büyümüş, doğruluk, dürüstlük, açık yürekliliğe alışmış olan Kılıçarslan'ın bu oyunlara akıl erdirmesi hiç de kolay olmayacaktı.

Kılıçarslan'ın Büyük Sultan Melikşah'tan bilge vezir Nizamülmülk'ten ve her biri kendi alanlarında büyük bir değer olan hocalarından öğrendikleri bilgiler, devleti yönetmesine yetecekti.

Ancak bu bilgi ve tecrübenin yanı sıra; Sultan olup devletin başına geçmek ve lider olmak herhalde bütün bu meselelerin üstesinden gelmesine yetecekti. Zaten Kılıçarslan da kendini milletine adamayı temel ilke edinmişti.

Kılıçarslan Ve aka Bey

Kılıçarslan, Anadolu Selçuklu Devleti'nin başına geçtikten sonra bağımsız bir hareket peşinde olan beyler hakkında bilgi toplamıştı.

Bizans'tan sonra, devletin en güçlü rakibi, İzmir dolaylarında hüküm süren ve güçlü bir donanması olan aka Bey'di.

Kılıçarslan'ın, babasının Antakya seferi sırasında, İzmir'i ele geçiren aka Bey'in, Süleyman Şah'ın ölümünden sonra bağımsız hareket ederek İzmir yöresinde bağımsız bir beylik kurduğu anlatılıyordu.

Kılıçarslan, aka Bey'in faaliyetlerini çok güvendiği komutanlarından biri haline gelen yeni adıyla Turgut olan eski Mihail'den öğrenmişti.

Turgut'un anlattığına göre; Malazgirt zaferrinden sonra fetih için Anadolu'ya seçkin bey ve emirler gönderildi. Bu bey ve emirlerin yaptıkları akınlar sırasında Danişmend Gazi'nin Oğuzların Çavundur boyuna mensup ve çocuk denecek genç kumandanlarından biri olan Çaka Bey, Malatya dolaylarında büyük başarılar gösterdi.

Fakat bu genç ve yiğit Çaka Bey, katıldığı akınlardan birinde Bizans Kumandanı Aleksandros'a esir düştü ve İstanbul'a götürüldü.

Burada, üstün yetenekleriyle imparatorun dikkatini çekti ve saraya alındı. Soyluluk ünvanı ile bazı imtiyazlar da elde etti. Yunanca öğrendi. Ayrıca Bizans'ın güçlü ve zayıf taraflarını öğrenmiş oldu.

Çocuk yaştayken, Kabalika adlı bir Bizans komutanının büyük gayretleriyle yakalanan Çaka Bey, zekice davranışlarıyla dikkat çekmiş ve bu komutan tarafından imparatora takdim edilmiştir.

Çaka Bey, İmparatorun talimatıyla Bizans sarayında özel öğrenim görmüş ve başarılarıyla önemli mevkilere yükselmiştir.

Gösterdiği uyum ve yaptığı hizmetlerden dolayı Bizans'ın rütbe ve nişanlarını alan Çaka Bey tam

bir Bizanslı prens gibi yetişmiş ve hatta Basileus adını almıştır.

Çaka Beyin mensup olduğu Çavundur boyu ile Turgut (Mihail)'un mensup olduğu Peçenek boyu Oğuzların aynı koluna mensuptur.

Asil bir soydan gelen Çaka, Bizans sarayında bir şehzade muamelesi görmekte idi. Fakat Bizans tahtına Aleksi Komnen'in geçmesi üzerine Çaka Bey'in hayatında yeni bir devir açılmış oldu.

Bizanslılar, Çaka Bey'i, sarayda verdikleri özel eğitimle,

Her Pazar kilisede yapılan dinî ayinlerle,

Hristiyan din adamı olan papazların yaptıkları telkinlerle,

Kendisine çeşitli alanlarda gösterdiği başarılarından dolayı verdikleri rütbe ve nişanlarla,

Kendisine verdikleri Basileus ismiyle, Bizanslaştırdıklarını, Müslümanlık ve Türklükle hiçbir ilgisinin kalmadığını zannetmişlerdir.

Ne var ki onların bütün bu gayretlerine rağmen Çaka Bey'in ailesinden aldığı güçlü Türk-İslâm terbiyesi onun Bizanslaşmasını engellemiştir.

Bizans sarayında geçen on yıldan sonra, bir fırsatını bularak İstanbul'dan kaçtığında ona gönlünü kaptıran, İmparator Nikeforos'un yeğeni prenses de Müslüman olmuştu.

Çaka Bey, İzmir yöresine gitmiş ve oradaki Türklere kendini kabul ettirerek bir Türk beyliği kurmuştu.

Müslüman olmayan Oğuz boylarından Peçenekler'in, Silistre civarında İmparator Alexius'un kuvvetlerini mağlup ettiklerini de çok iyi biliyordu.

Çaka Bey, Bizans'a düşman olan Peçeneklerle iş birliği halindeydi. Bizans'ın hizmetine girmiş eski Türk boyları olan Kumanlar ve Uzlarla da iş birliği yapmak istiyordu.

Hatta Peçeneklerle yaptığı iş birliği sonucu Bizans'ın geleceğini bile tehlikeye sokmuştu.

Ancak o sırada İmparator olan Alexius'un siyasi dehası, Bizans'ı bu tehlikeden kurtarmıştı.

Balkanlara yeni gelen Türk boylarından Kumanlara toprak verme karşılığında iş birliği antlaşması yapmıştı.

Bizans'ın Kumanlarla anlaşarak Peçeneklere saldırdığında, Çaka Bey, Bizans casusları tarafından yanlış bilgilendirilip yanıltılmıştır.

Böylece, Kumanlarla birlikte hareket eden Bizans ordusu, tek başına kalan Peçenekleri imha etmişti.

Gün geçtikçe güçlenen Çaka Bey, denizcilik alanındaki engin bilgi ve tecrübesiyle kısa sürede 40 gemi yaptırarak güçlü bir donanma hazırlamıştı.

Kurduğu donanma ve yetiştirdiği leventlerle, İzmir civarındaki; Urla, Foça, Midilli, Sakız, Sisam ve Rodos gibi adaları ele geçirmişti.

Bizans'ın üzerine gönderdiği güçlü bir donanmayı mağlup ederek, Bizans gemilerinin önemli bir bölümünü ele geçirmiştir.

Çaka Bey, Bizans'ı merkezden vurarak tahtı ele geçirmek ve İmparator olmak istiyordu. Yüksek ideallerini gerçekleştirmek için büyük bir hazırlığa girişti.

Bu sebeple Bizans'a karşı bütün Türk beylikleriyle ve herkesle işbirliği yapmaya hazırды.

Kılıçarslan da aka Bey'in, Bizans'a karşı büyük bir öfke duyması ve intikam alma arzusundan hoşnut olmuştu.

Amaç ve Ülküleri birbirine bu denli yakın olan bu iki Türk beyi arasında Turgut'un aracılığıyla sıkı bir dostluk ve iş birliğı başlamıştı.

Hatta bu dostluk, daha da ileri gidilerek akrabalık düzeyine vardiirılmıştı. Çaka Bey, güzelliğı dillere destan olan kızını, Kılıçarslan'a eş olarak vermişti. Böylece aralarında çok yakın bir akrabalık da kurulmuştu.

Kılıçarslan ile aka Bey arasında gün be gün güçlenen bu dostluk, Bizans İmparatoru tarafından duyulmuştu.

Kılıçarslan ile aka Bey bir araya gelerek, Bizans'a karşı ortak hareket etmeyi kararlaştırmışlardı. Bizans topraklarına doğru ikili bir hücum başlatılmıştı.

Çaka Bey; kadirga, ektiri ve kalyonlardan oluşan donanmasıyla Çanakkale yönünde ilerleyerek Bizans'a gözdağı vermişti.

Akabinde, Boğazda İstanbul'un güvenliğini sağlayan önemli bir gümrük merkezi olan Abidos'u kuşatmıştı. Kılıçarslan'ın kuvvetleri de Ulubat Gölü ve Kapıdağ Yarımadası civarını ele geçirmişti.

Bizans'ı bir telaş almıştı. Çünkü bu ikilinin saldırısına karşı koyacak bir gücü yoktu. Son günlerini yaşama noktasına gelmişti.

Ancak beliren her tehlikeyi, güçten çok; siyasi oyun, hile ve entrikalarla uzaklaştırabiliyordu. Bizans, alışık olduğu tarihi oyununu oynayarak bu iki Türk beyini birbirine düşürerek kurtulacaktı.

Zaten, Çaka Bey'in kendi başına buyruk hareket etmesi ve dizgin tanımayan yapısı Kılıçarslan'ı oldukça endişelendiriyordu.

Bizans Yine Tarihi Oyununu Oynuyor

Kılıçarslan'ın karadan, Çaka Bey' in denizden yaptıkları ortak hareket yeniden Bizans'ın sonunu getirmek üzereydi.

Bizans için tehlike çanlarının çalmakta olduğunu gören Alexius, iki Türk beyinin de arasını açmak için faaliyete koyuldu.

Kılıçarslan'a gönderdiği mektup ve Müslüman Türk kılığındaki casusları aracılığıyla yaydığı söylentilerde; Kılıçarslan'ı överek ona saltanatın babası Süleyman Şah'tan geçtiğini,

Selçuklu soyundan olmayan bir başka Türk'ün, sultan olamayacağını,

Çaka Bey'in, aslında Anadolu'ya sultan olmak istediğini, ancak bu amacını gizlemek için Bizans'ın başına imparator olma söylentisini çıkardığını,

Halbuki Çaka Bey'in Bizans soyundan gelmediği için İmparator olmasının mümkün olmadığını,

Anadolu Selçuklu Devleti gibi; Bizans'ın İmparatorluğunun da varislerinin kendi öz evlatları olduğunu,

Çaka Bey'in baş olmak için, iş birliği vaat ettiği Peçenekler'i bile yok ettiğini,

Çaka Bey'in tüm hazırlıklarının, Anadolu Selçuklu Devleti'nin başına geçmek için olduğunu ve Kılıçarslan'ın bu konuda çok dikkatli olması gerektiğini, iddia ve ifade ediyordu.

İmparator Alexius, Anadolu Selçuklu Sultanı Kılıçarslan'a gönderdiği mektubu:

“Bize yardım için Rumeli'ye kadar asker gönderen Bizans ve Hristiyan dostu Kılıçarslan'ın babası Süleyman Şah'tır.

Biz onun oğlu Kılıçarslan'ın İsfahan'dan dönüşünü çok bekledik.

Kılıçarslan'ın bunca yıllık hasreti, herhalde saltanatı Çaka Bey'e teslim için değildir.

Çaka bey'in bu hareketine karşı Kılıçarslan ile dostluğa ve iş birliğine hazırız.” diye bitiriyordu.

İmparator, Çaka Bey'in kurduğu beyliğin büyü-yüp gelişmesini Bizans için tehlikeli görüyordu.

Kılıçarslan, imparatorun hazırladığı senaryo ile Çaka Bey'i, Anadolu Selçuklu Devleti'nin gele-ceği için tehlikeli olduğuna inanmış ve Bizans'la anlaşılmıştı. Kılıçarslan'la anlaşan Bizans, Çaka Bey'e karşı karadan ve denizden şiddetli bir saldırıya geçmişti. Hiçbir şeyden haberi olmayan ünlü denizci Çaka Bey, savaşın seyrini konuşmak için Kılıçarslan'ın yanına gelmişti.

Bizans İmparatoru Alexius'e inanıp inanma-makta tereddüte düşen ve oyununa gelmemeye çalışan Kılıçarslan, Çaka Bey'i şüphelendirmemek için önceleri onu iyi karşılamıştı. Ancak Anadolu'da fitne yayan Bizans casusları ve imparatorun etkisiyle rakip gördüğü kayınpederini yakalayıp hapsed-tirmişti.

Bizans yine geleneksel siyaset anlayışı ve tarihi entrikalarıyla oyununu oynamış ve kendisi için en tehlikeli gördüğü düşmanını ortadan kaldırarak Türk'ü Türk'e kırdırarak aradan sıyrılmıştı.

Kılıçarslan'ın Malatya'yı Kuşatması

Kılıçarslan, babası Süleyman Şah'ın Bizans'a karşı yürüttüğü siyaseti mercek altına alarak ondan kendine bir ders çıkarmaya çalıştı.

Babasının, Anadolu'nun doğusu ve güneyine yönelik fetihlere girişmeden önce, Bizans'la anlaşmasını örnek alarak, Alexius'la anlaştı. Sonra da kardeşi Davut'u İznik'te bırakarak Malatya seferine çıktı.

Çünkü gelen haberlerde Malatya'nın Ermeni Tekfuru Gabriel'in, yöredeki halka çok aşırı zulmettiği yönündeydi.

Uzun ve hızlı bir yürüyüşten sonra Malatya önlerine gelen Kılıçarslan şehri kuşattı. Gabriel, çok güçlü surlarla çevrilen kenti, her türlü saldırıya karşı koruyacak tüm önlemleri almıştı.

Gabriel, Bizans'ın da en çok güvendiği tekfurların başında geliyordu. Bu sebeple imparatorla da çok sıkı bir teması vardı.

Gabriel, Kılıçarslan'ın Bizans İmparatoru ile antlaştığını, imparatorun kendisine gönderdiği haberciden öğrenmişti.

Haberci kendisine ulaştığı andan itibaren, Kılıçarslan'ın Anadolu'ya yöneleceğini anlamıştı. Muhtemel bir saldırıya karşı, şehri bir yıl dayanabilecek şekilde yiyecek, içecek ve silahla donatmıştı.

Aldığı diğer sevindirici haber ise Bizans'ın papalıktan Türklere karşı istediği yardımın kabul edilmesiydi. Avrupa'dan hareket eden çok kalabalık bir haçlı ordusunun, İstanbul'a doğru yaklaşmakta olduğuydu.

Gabriel bu nedenle Kılıçarslan'a karşı kendinden çok emin bir şekilde direniyor ve şehrin teslim edilmesi teklifini reddediyordu.

Malatya kuşatması sürerken, beklenen haçlı ordusunun önce İstanbul'a, çok geçmeden de Anadolu'ya geçtiği haberi alınmıştı.

Haçlı Seferleri

Dünyada hiçbir vatan toprağı, Anadolu kadar üzerinde yaşayanların kanlarıyla sulanmamış ve uğrunda mücadele verilmemiştir.

Türk-İslâm ve dünya tarihinde çok önemli bir yeri olan Malazgirt Meydan Savaşı, Avrupa'da da büyük yankı uyandırmıştı.

Çünkü Malazgirt zaferinden sonra Anadolu'nun fethi için görevlendirilen Türk emir, bey ve komutanlarının Anadolu'daki başarıları Bizans'ı çok korkutmuştu.

Bizans'ın Malazgirt savaşında aldığı ağır mağlubiyetten beri Avrupa'nın en güçlü otoritesi olan papalıktan yardım istiyordu.

Türk Emir Bey ve Komutanlarının; Anadolu'nun dört bir yanındaki fetihleri,

Anadolu Selçuklu Devleti'ni kurulması,

Bizans valilerinin yönetiminden ve ağır vergilerden usanan Hristiyan halkın Türk devletinin yönetimini tercih etmesi,

Çaka Bey'in İzmir'de beylik kurması ve Peçeneklerle iş birliği yaparak Bizans'ı sıkıştırması, Bizans İmparatorluğu için tehlike çanlarının çaldığını gösteriyordu.

Bizans, Büyük Roma İmparatorluğu'nun varisiydi. Hristiyanlık merkezi olan Vatikan'dan ve Hristiyan Avrupa'dan Müslüman Türklere karşı acil yardım istiyordu.

Papa için Bizans imparatorunun yardım isteği, Hristiyan alemi ve Ortodoks kilisesi üzerinde hakiyet kurmak için büyük fırsattı.

Papa Gregor'un giriştiği tahrikler sonucunda Avrupa'da İslâm dünyasına karşı güçlü bir hareket başlatılmıştı.

Papalığın tahrikleriyle Avrupa Hristiyanlarının İslâm alemine karşı düzenledikleri toplu saldırılara Haçlı Seferleri denir.

Bu seferlere katılan Hristiyan asker, subay, komutan, prens, kont ve dük, kral ve din adamları, elbiselerine, silahlarına göğüs ve alınlarına Haç (+) işareti koyduklarından bu seferlere Haçlı Seferleri adı verilmiştir.

Bu savaşlarda Avrupalı Hristiyanlar, kalabalık haçlı ordularıyla İslâm alemi üzerine gelerek Müslümanları öldürmüş yurtları olan Anadolu'yu yakıp yıkmışlardır.

Anadolu'da yaşayan Müslüman Türklerin üzerine Hristiyan dünyasının başlattığı Haçlı Seferleri'nin başlıca sebepleri şunlardır:

Bizans İmparatorlarının Müslüman Türkleri Anadolu'dan atmak için Avrupalılardan sürekli yardım istemesi.

Hristiyanlar tarafından kutsal sayılan Kudüs'ün geri alınma isteği.

Hristiyan din adamı papaların egemenlik alanlarını genişletmek istemeleri.

Kilisenin ve Hristiyan din adamı papazların halkı kışkırtmaları.

Hristiyanlar arasında, kilise ve mezhep ayrılıklarından kaynaklanan savaşların sonlandırılması için İslâm dünyasının hedef gösterilmesi.

Açlık ve yokluk içinde bulunan Avrupalı Hristiyanların, İslâm ülkelerinde dillere destan olan zenginliklere sahip olma isteği.

Hristiyan din adamlarının; aç, başıboş hapishanelerden serbest bırakılan, serseri ve eşkıyalara haclı seferlerine katılmaları halinde sevap kazanacaklarının söylenmesi.

Bu seferlere katılanların dünya ticaret yollarını elinde bulunduran Müslümanların servetine sahip olacaklarının telkin edilmesi...

Fransa'nın Clermont kentinde toplanan dini konsülde kilise mensubu papazlar tarafından ateşli konuşmalar yapılıyordu.

Bu papazlardan Piyer Lermi yanına aldığı ve Yoksul Gothe ismiyle anılan biriyle Avrupa'nın her tarafını dolaşarak ateşli nutuklar atıyordu.

Hristiyan halkı tahrik eden Piyer Lermi meydanlarda ve kilise önlerinde toplanan halka şöyle sesleniyordu.

- Allah'a ve İsa'ya inananlar!
- Hazreti İsa'nın askeri olmak isteyenler!
- Sorgusuz, sualsiz cennete gitmek isteyenler!

– Kendini Tanrıya afettirmek isteyen günahkârlar!

– Zenginlik ve altın sikke sahibi olmak isteyen yoksullar, ve topraksız köylüler!

– Ününe ün, namına nam, şanına şan ve toprağına toprak katarak yeni dükalıklar kurmak isteyen soylular!

– Hristiyan âleminin kutsal kentlerini kurtarıcısı olmak isteyen; Lordlar, kontlar, dükler ve şövalyeler!

– Lütfen ayağına kalkınız, Allah'ın ve Hazreti İsa'nın emrini yerine getirmek ve kutsanmak için kutsal hacın önüne geliniz!

– Silahlarınızı kuşanınız ve Müslümanlara ve Türklere karşı hazırlanmakta olan orduya katılınız!

– Yoksa Kudüs'te yıkılan kiliselere seyirci mi kalacaksınız?

– Hazreti İsa'nın ayağının dokunduğı toprakların Müslüman Türklerin elinde olduğunu biliyor musunuz?

– Allah için, Hazreti İsa için; evinizi, eşinizi ve çocuklarınızı kiliseye emanet ediniz sizi

bekleyen kutsal savaşı katılınız, diyerek halkı, Türklere ve bayraktarlığını yaptıkları İslâm dünyasına karşı kışkırtıyordu.

Piyer Lermi adlı çılgın Fransız papazı, birçok vaatle bulunduğı cahil ve tutucu Hristiyan kitlelerden topladığı 50 bin kişilik kalabalıkla, kutsal kent Kudüs'e ulaşmak için yola çıkmıştı.

Onu ardından Almanya'da bir grup işsiz, güçsüz aylak ve macera arayan serserilerin katılımıyla Alman haçlı ordusu oluşturuldu.

Almanya haçlı grupları; Almanya, Çekoslovakya, Macaristan ve Polonya'da Yahudileri öldürüp mallarını yağmaladılar.

Macaristan kralı bunların yaptıklarına dayanmayıp büyük bir kısmını dağıttı. Geri kalanlar, Balkanlardan geçerken, tekrar artarak papaz Piyer Lermi' in arkasından İstanbul'a ulaştı.

İmparator Alexius; Fransız papazı Piyer Lermi ve Yoksul Gothe denen şövalyenin başını çektiğı, orduya benzemeyen bu sefiller sürüsünü ülkede bırakmayarak Yalova üzerinden Anadolu'ya geçirmişti.

Güya bir din adamı olan papaz Piyer Lermi'tin başını çektiği haçlı öncü güçleri, önlerine çıkanı boğazlayıp soyarak İznik'e doğru ilerliyordu.

Ordudan çok düzensiz bir çapulcu takımını andıran haçlı ordusunun gelişini öğrenen Davut, onları karşıladı. Haçlıların öncü güçlerini boğaz ve vadilerde pusuya düşürerek, uyguladığı baskın ve ani hücumlarla imha etmişti.

Bu saldırılarda Şövalye Yoksul Gothe öldürülmüş, papaz Piyer Lermi ise kaçarak canını zor kurtarabilmişti.

Ancak, Avrupa'nın ünlü prens, kont, dük ve şövalyelerinin başını çektiği 600 bin kişiyi bulan düzenli haçlı ordusu İstanbul'a gelmişti.

Bizans İmparatoru, bu haçlı ordusunu 50 bin kişilik Bizans kuvvetiyle takviye etmişti. Bizans'ın takviye kuvvetlerini yanlarına alan haçlı ordusu hızla İznik önlerine gelmişti.

Kılıçarslan'ın kardeşi Davut, ilk anda kuvvetlerini toplayarak onları da imha etmeye kalkmıştı.

Ancak bunun mümkün olmadığını anlayarak şehre çekilmiş ve İznik'i savunma hazırlıklarına başlamıştı.

Yeni haçlı ordusunun çok kalabalık olduğunu öğrenince Malatya'yı kuşatan ağabeyi Kılıçarslan'dan acele yardım istemişti.

İznik'i kuşatan haçlı ordusu mancınıklardan atılan taş ve güllerle kenti teslim olmaya zorlarken, Türkler var güçleriyle şehri savunmaya çalışıyorlardı.

Kılıçarslan'ın Haçlılarla Mücadelesi

Kardeşi Davut'un gönderdiği haberciden, Haçlıların Anadolu'ya girdiğini ve İznik'e doğru hareket ettiklerini öğrenen Kılıçarslan, Malatya kuşatmasını kaldırarak hızla İznik önlerine gelmişti.

Haçlı kuvvetlerinin İznik'i kuşattıklarını görünce, şehrin önündeki ovada karargâhını kurmuş ve kuşatmayı yarmak için saldırıya geçmişti.

Çok kanlı bir çarpışmadan sonra, düşmanın çok belirgin olan sayı üstünlüğü karşısında bunun mümkün olamayacağını anladı.

Türk kuvvetlerinin, on katına varan çok büyük bir orduyla bir meydan savaşı yapmanın yok olma anlamına geleceği sonucuna varıldı.

Alınan karar gereğince, İznik'teki Türk kuvvetlerine haber gönderilerek "Tercihlerinde serbest oldukları" bildirildi.

Davut şehrin 650 bin kişilik haçlı ordusunun kuşatmasına daha fazla dayanamayacağını anlamıştı. Şehrin Haçlı kuvvetleri tarafından yağma edilmemesi ve maiyetindekilerin ailelerinin hayatlarına ilişilmemesi şartıyla İznik'i Bizans kuvvetlerine teslim etmişti.

Bunca insanı boşu boşuna kırdırmak ve sonuç alınamayacak bir maceraya atmak anlamsızdı.

Kılıçarslan Eskişehir Önünde

İznik'te yüreğini bırakarak, daha iyi bir mücadele vermek için iç kısımlara çekilen Kılıçarslan, hızla Anadolu'daki Türk kuvvetlerine, haçlı tehlikesinin yaklaşmakta olduğu haberini vermişti.

Kılıçarslan kısa sürede, kendisine yakın beyliklerinden Danişmentli Gümüş Tekin ve Kayseri Emiri Hasan Bey'in kuvvetleriyle yüz bin civarındaki Türk kuvvetlerini Eskişehir önlerinde toplamıştı.

Toplanan savaş meclisinde, Danişmentli Gümüş Tekin bir meydan savaşıyla haçlıların imha edilebileceğini belirtmişti. Kayseri Emiri Hasan Bey de ona katılarak Malazgirt Meydan savaşı'nda uygulanan "Bozkır Taktiğine" benzer bir taktik uygulamanın yerinde olacağını söylemişti.

Sultan Kılıçarslan ise İznik önlerindeki vuruşmadan sonra, ağır zırhlarla donatılmış sayıları çok kalabalık olan haçlılarla meydan savaşı yapmanın kolay olmadığını anlamıştı.

Kılıçarslan,Türk kuvvetlerinin sekiz-on katı kadar kalabalık bir orduyla meydan savaşı yapmanın doğru olmayacağını söylemişti.

Ancak Gümüş Tekin ve Kayseri Emiri Hasan Bey'in ısrarıyla, haçlıların öncü kuvvetleriyle Eskişehir önlerinde bir meydan savaşı yapılmıştı.

Haçlıların öncü kuvvetlerine büyük kayıplar verdirilmişti. Ne varki; haçlı ordusunun ardı arkası kesilmiyordu.

Bu savaşta Kılıçarslan büyük kahramanlıklar göstermesine rağmen iki tarafın çok kaybı oldu.

Bu kayıplardan sonra Kılıçarslan'ın meydan savaşı yapmama konusundaki ısrarının haklı olduğu anlaşılmıştı. Yine Kılıçarslan'ın teklifiyle; Türklerin iç kısımlara çekilerek haçlı kuvvetlerine ani baskınlar yapma, pusuya düşürme, aç ve susuz bırakarak yıpratma ve imha etme yolu olan bir savaş tarzı seçilmişti.

Bundan sonra, Türkler ile haçlılar arasında Anadolu yaylalarında amansız bir mücadele başlamıştı.

Çete savaşına karar vererek iş bölümü yapan Türk kuvvetleri; küçük hafif birlikler halinde geçitlerde pusu kurarak,

Vur-kaç taktiği ve ani baskınlar yaparak,

Aç-susuz bırakıp, yıpratıp zayıf düşürerek, yarım milyonluk haçlı ordusunu yok etmişti.

Haçlı Seferleri'nde Türkler'in gösterdiği tüm gayretlere rağmen, Anadolu en büyük zararı görmüş ve harap olmuştur. Çünkü Anadolu Haçlı Seferleri'nin ilk saldırı merkezi ve savaş alanı olmuştu.

Ancak Bizans da Haçlı Seferleri'nden payını alacaktı.

Çünkü haçlılar, başlangıçta Türk-İslâm Alemini yok etmek amacıyla sefere çıkmışlardı. Ama, Bizans'a girdiklerinde verdikleri namus yeminini unutmuşlardı.

Bazı haçlılar, İstanbul'daki kiliseleri soymuş, altın, gümüş ve sanat eserlerini sökerek götürmüşlerdi. Daha da ileri giderek düzenledikleri kadın

eğlenceleriyle İstanbul'u bir fuhuş yuvası haline getirmeye çalışanlar da vardı.

Bizans halkının can, mal, ırz ve namusuna tecavüz edip mallarını yağmalayan haçlılar olmuştu.

Gün gelmiş, Bizans ve Anadolu'daki Hristiyan halk, haçlı ordularını arkadan vuracak kadar nefret eder hale gelmişti.

Yaralı, bitkin, aç, susuz ve perişan bir durumda olan haçlıları da sahiplenen yaralarını saran ve karınlarını doyuran yine Türkler olmuştu. Hatta kendilerine gösterilen bu şefkat ve merhametten dolayı İslâm dinini kabul ederek Müslüman olan bir yığın haçlı olmuştu.

Anadolu Selçuklu Devleti, yeniden orta Anadolu'ya çekilmek zorunda kalmıştı. Bizans Haçlı kuvvetleri sayesinde Anadolu'nun sahil bölgelerini ele geçirmişti. İzmir'de kurulan Çaka Beyliği de ortadan kalkmıştı.

Haçlıların Anadolu'ya Yeni Seferi

Birinci Haçlı Seferine katılan kuvvetler iki kola ayrılmıştı. Bir kol Çukurova'yı alırken diğer kol da Suriye üzerinden Kudüs'e gitmişti.

Kılıçarslan da İznik'in kaybindan sonra Konya'ya çekilerek kenti Anadolu Selçuklu Devleti'nin merkezi yapmıştı.

Haçlı Seferleri sırasında, devletin bünyesi zayıflamış ve bazı Türk beylikleri başlarına buyruk hareket etmeye başlamışlardı.

Daha haçlı tehlikesi geçmeden, kendi başına hareket eden Danişmentli Gümüş Tekin Malatya'yı kuşatmıştı.

Şehrin Tekfuru Gabriel, Antakya prensi Bohemond'tan yardım istemişti. Gümüş Tekin Yardıma gelen Antakya prensini tuzığa düşürüp tutsak etmişti.

Antakya prensinin Türkler tarafından tut-sak alındığı haberi Avrupa'yı ayağa kaldırmış ve papazla yeni bir haçlı seferi başlatmıştı.

Hazırlanan dört yüz bin kişilik haçlı ordu-su tekrar Anadolu'ya yönelmişti. İki kol halinde Anadolu'ya giren haçlı kuvvetlerini Kılıçarslan ve Gümüş Tekin karşıladılar.

100 bin kişilik öncü haçlı ordusu İznik yakın-larında çevrilerek imha edilmişti. 300 bin kişilik ikinci ordu, yaz mevsiminde önce İzmit'te daha sonra Eskişehir dolaylarında Türklerin saldırılarına uğradı.

Tekrar iki kola ayrılan haçlı ordusunun bir kolu Ankara'yı ele geçirip Çankırı'ya ulaştı. Burada pusuya düşürülen ve ani baskınlarla yarıya inen haçlı ordusu, Amasya dolaylarında Kılıçarslan ve Gümüş Tekin tarafından imha edilmişti.

Kaçanlar ise Bafra yakınlarında Emir Belek tarafından ya imha edilmiş ya da kendiliğinden teslim olmuştu.

Eskişehir-Konya yönünde ilerleyen haçlılar da Türk kuvvetleri tarafından aynı yöntemle yok edilmişlerdi.

Haçlılara karşı kazanılan bu zaferle, bir önceki seferin intikamı alınmış ve Türk Devleti'nin gücü gösterilmişti.

Kılıçarslan'ın Ölümü

Danişmentli Gümüş Tekin'in ölümünden sonra Malatya'yı alan Kılıçarslan'ın bölgede görünmesi, yöre halkı tarafından sevinçle karşılanmıştı. Çünkü haçlılar buralara saldırmış ve yerleşerek bazı küçük devletçikler kurmuşlardı.

Bölgenin güvenliği sarsılmış ve Müslümanların huzuru bozulmuştu. Taht kavgalarıyla uğraşan Büyük Selçuklu Devleti sultanları da artık bölge ile ilgilenmiyorlardı.

Bu yüzden bölgedeki emirler, Kılıçarslan'ın himayesine girdi. Bunların başında da Musul Emiri Çökermiş geliyordu.

Bu durum, Büyük Selçuklu Sultanı ile Anadolu Selçuklu Sultanını karşı karşıya getirmişti. Kader yine ağını örmüş ve Kılıçarslan'ın kaderini babasına benzetmişti.

Durumu öğrenen Büyük Selçuklu Sultanı Mehmet Tapar, Musul'a Emir Çavlı'yı atadı. Emir Çavlı Musul Emiri Çökermiş'in üzerine yürüyerek onu öldürttü.

Musul ileri gelenleri Kılıçarslan'a haber göndererek şehri kendisine teslim edeceklerini bildirmişlerdi.

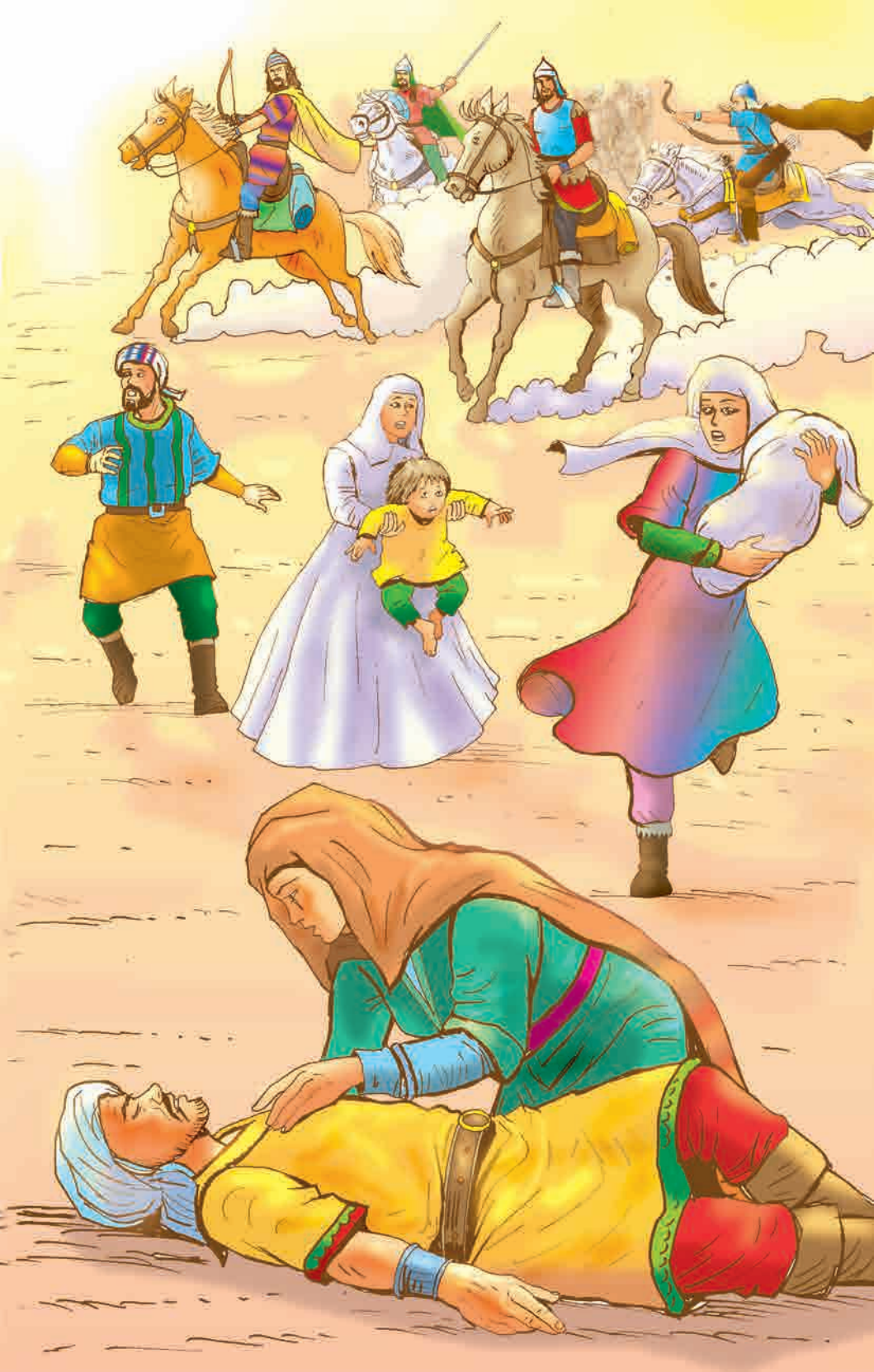
Emir Çavlı, bu teklife uyarak Musul'u teslim alan Kılıçarslan'a karşı koyamayacağını anlayınca önce Halep'e kaçtı. Sonra topladığı kuvvetlerle Kılıçarslan'ın üzerine yürüdü.

Habur Nehri kenarında yapılan savaşta bazı beyler Emir Çavlı'nın tarafına geçti.

Ordusu bozulmaya başlayan Kılıçarslan etrafındaki bir avuç askeriyle mücadelesini sonuna kadar sürdürmüştü. Tek başına kalınca da yakalanmamak için nehrin karşı yakasına geçmek istedi.

Şiddetli ok yağmuru altında nehrin karşı yakasına geçerken, kendisinin ve atının ağır zırhı boğulmasına neden oldu (1107).

Birkaç gün sonra kıyıya vuran cesedi bulunup Silvan'a götürüldü ve oraya gömüldü. Silvan Valisi

onun yiğitliğine duyduğu saygıdan dolayı, ona görkemli bir mezar yaptırmıştı. Bu mezara Kubbetü's-Sultan (Sultanın Kubbesi) adı verilmiştir.

Kılıçarslan'ın ölümünden sonra, Anadolu Selçuklu Devleti'nin tahtı ikinci kez boş kalmıştı.

Çünkü Kılıçarslan'ın sultanlığa aday olan en büyük oğlu Melikşah (Şahin Şah) yakalanarak İsfahan'a götürülmüştü.

Türk Devleti'nin saltanat boşluğundan yararlanan Bizanslılar, harekete geçerek, Türkleri Anadolu'dan atmaya çalıştılar. Dört bir taraftan saldırıyorlardı.

Rumların uyguladığı baskı, zulüm ve şiddetten dolayı Anadolu'nun batı kesiminde yaşayan Türkler, İç Anadolu'ya doğru göç etmeye başladılar.

Bizanslıların işgaline uğrayan yerlerdeki Türkler topraklarını terk etmeye zorlanıyor ya da öldürülüyordu.

Kılıçarslan'ın Hizmetleri

Çok zor dönemlerden geçerek Anadolu Selçuklu Devleti'nin başına sultan olan Kılıçarslan'ın sultanlığı on beş yıl sürdü.

Sultanlığı döneminde çok büyük ve talihsiz olaylarla karşılaştı. Ama bunların çoğunun da üstesinden geldi.

Bunların başında gelen de Anadolu'yu yakıp yıkan Haçlı Seferleri'dir.

Hristiyan Avrupa'nın amacı, Haçlı Seferleri'yle Türkleri tamamen Anadolu'dan çıkarıp atmaktır. Ama bunu başaramamış ve ancak Batı Anadolu ile Marmara Bölgesi'ni Bizans'a kazandırmıştı.

Türkler, Sahil bölgelerini kaybederek denizlerden uzaklaşmıştı. Türk sınırlarında içe doğru bir daralma olmuştu.

Kılıçarslan'ın Anadolu'yu savunan sistemli mücadelesi sonucu 600 bin kişilik haçlı ordusunun 500 bini çete savaşı ve ani baskınlarla imha edilmiştir.

Kılıçarslan, 600 bin kişilik haçlı ordularını görüp dehşete kapılan bey ve komutanlarının paniğe kapılmalarını önlemiştir.

O, haçlı orduları karşısında askerlerini yüreklendirmek için,

– Yiğitlerim, gördüğünüz gibi, göz alabildiğine, dağlara, ovalara, vadilere düşman sürüleri dolmuştur. Bilesiniz ki; tarih boyunca, savaşların sonunu belirleyen sadece sayı olmamıştır. Ben sizin korku bilmeyen yüreğinize, vatan toprakları için şehit olmaya hazır azim ve iradenize, vatanınızı,

namusunuzu ve kutsal değerlerinizi koruyacağınızıza, imanım ve kendim kadar inanıyorum.

Unutmayınız ki, atalarımız; Dandanakan'ı, Pasinler'i ve Malazgirt Meydan Savaşları'nı bu yürekle kazanmışlardır.

Kılıçarslan Türk vatanı olan Anadolu için bir ölüm kalım mücadelesi vermiş ve milletin umutlarının kırılmasını önlemiştir.

Anadolu'da haçlılara karşı verilen kayıplar, Türkistan'dan gelen yüz binlerce Türkmenle kapatmıştır.

Kılıçarslan, Bizans ve Hristiyan Avrupa'ya karşı yaptığı bu mücadele sayesinde, Türkler Anadolu'da yaşama imkânını bulabilmiştir.

Bu sebeple Kılıçarslan Türk-İslâm tarihinde önemli bir yere sahiptir. O cesur, bilge, devlet yönetiminde yetenekli ve geleceğe dair ülküleri olan büyük bir hükümdardı.

O'nun ölümüyle Anadolu'daki beyliklerden; Danişment Oğulları, Mengücek Oğulları ve Saltuk Oğulları güçlenerek bağımsız birer devlet olmuşlardır.

Güneyden saldırıya geçen Ermeniler ile Ceyhan ve Maraş dolaylarını ele geçiren haçlı prenslikleri de Türkleri sıkıştırmaya başlamışlardı.

Türklere gittikçe daraltılmış ve küçülmüş iç ve orta Anadolu gibi bir alan kalmıştı.

II. KILIÇARSLAN

II. Kılıçarslan Dönemine Kadar Olan Gelişmeler

Sultan Mesut hükümdar olduğunda, Anadolu Selçuklu Devleti Danişmentlilerin himayesine girmişti.

Sultan Mesut, akıllı bir siyaset izleyerek önce Danişmentlilerle iş birliği yaptı ve Türk topraklarına saldıran Bizans'ı geri püskürttü.

Haçlı Seferleri'ni fırsat bilerek Bizans'ın aldığı bazı yerleri tekrar geri aldı. Anadolu Selçuklu Devleti'nin bazı topraklarını almak için saldırıya geçen Danişmentlilerin üzerine yürüyerek Sivas yöresini ele geçirdi.

Bizans İmparatoru Manuel Komnen'i Konya önlerinde ağır bir mağlubiyete uğrattı.

Alman ve Fransız krallarının hazırladıkları 200 bin kişiden fazla haçlı ordusunu aldığı önlemlerle mağlup etmişti. Haçlıları Türk beylikleriyle yaptığı iş birliği ve başarıyla uyguladığı baskın ve çete savaşlarıyla imha etmişti.

Savaşlarda oğullarından mücadeleye yatkın olanlarını ve özellikle Kılıçarslan'ı bulundurdu. Sultan Mesut, böylece devleti, babası Kılıçarslan döneminde sahip olduğu güce kavuşturmuştu.

II. Kılıçarslan'ın Şehzadelik Dönemi

Sultan Mesut'un Konya önlerinde, Bizans ordusunu, ağır bir yenilgiye uğratmasında oğlu Kılıçarslan'ın da rolü büyüktü.

Çünkü Manuel'in komutasında Konya'ya doğru ilerleyen Bizans kuvvetlerine kurulan pusular ve yapılan baskınları yöneten şehzade II. Kılıçarslan'dı.

Alman kralı'nın 75 bin ve Fransa kralının 150 bin kişilik haçlı ordularının imha edilmesinde II. Kılıçarslan'ın büyük payı vardı.

Büyükbaba Kılıçarslan'ı yakından tanıyan yaşlı Türkmenler, torun Kılıçarslan'ın ona tıpatıp benzediğini söylüyorlardı.

Gerçekten de fizikî benzerliğin yanında, II. Kılıçarslan'ın taarruz, pusu, baskın ve savaş tarzında da büyük bir benzerlik vardı.

Savaş esnasında herkesi şaşırtan, düşmana aman vermeyen akıl almaz saldırıları büyükbabasına benziyordu.

Silah kullanmadaki yetenek, ustalık ve rakipsizliği de I. Kılıçarslan'ı andırıyordu.

Bizans imparatorunun ilk saldırılarda Akşehir civarında bozduğu Selçuklu kıtalarını toparlayan II. Kılıçarslan'dı.

Sultan Mesut, Selçuklu birliklerinin öncülerini bozan ve Akşehir'i yakan Bizans imparatorunu yenerek ona çok pahalı bir bedel ödetmişti.

Ama imparatora asıl öldürücü darbeyi vuran ise Bizans ordusunu arkadan izleyen oğlu Kılıçarslan ve birlikleriydi.

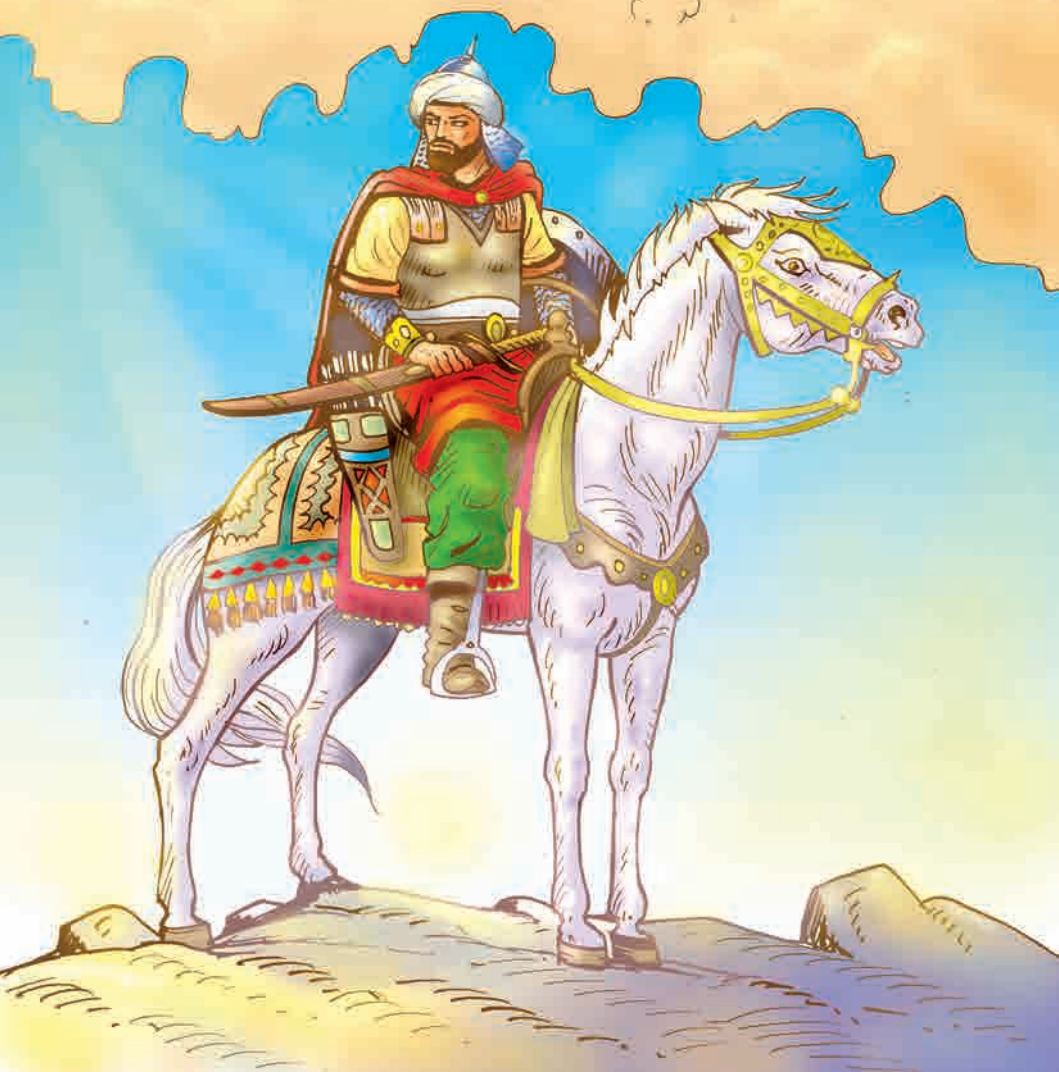
II. Kılıçarslan'ın Şehzadeliğindeki Başarıları

II. Kılıçarslan, savaş sonrası takipte Bizans ordusuna öyle ağır darbeler vurdu ki, İmparator bunu hayatının sonuna kadar hiç unutamadı.

Bu savaş ve savaş sonrası takipte, yirmi bin piyade (yaya) askerden oluşan Bizans asker kıtaları tamamen imha edilmişti.

Bizans ordusunun Konya önlerindeki mağlubiyetinden fazla zaman geçmemiştir ki, yeni bir haçlı ordusunun Anadolu'ya girdiği haberi alınmıştır.

Haçlıların önce İstanbul'dan İznik'e, oradan da İç Anadolu'ya yöneldiğini haber alan Sultan Mesut, çok güvendiği yiğit oğlu Kılıçarslan'ı meliki bulunduğu Elbistan'dan çağırtmıştı.

Mükemmel Bir Savaş Plânı

Yaklaşmakta olan haçlı ordusunun son durumu hakkında bilgi almak isteyen Sultan Mesut oğlu Kılıçarslan'a,

– Çok kalabalık bir haçlı ordusu yola konulmuş, İznik'ten buraya doğru geliyormuş. Şu anda nerde oldukları konusunda bir malumatın var mı oğul, diye sordu.

II. Kılıçarslan adeta savaşa hazır olduğunu ifade eden bir tavırla ve tebessüm ederek,

– Sultan Babam rahat olsun, her şey bilgimiz dahilinde cereyan etmektedir, dedi.

Kılıçarslan, meraklı gözlerle kendisinden bilgi bekleyen babasını rahatlatmak istercesine devam etti.

– İstanbul'a 75 bin kişilik ordusuyla ilk gelen Alman imparatorudur. Fransa kralını beklemeden

hızla İznik'e hareket etmiştir. İznik'te kısa bir mola verdikten sonra, akşama doğru tekrar yola koyulmuştur.

Sultan Mesut şaşırmışçasına ve merakla sordu.

– Bu acele niye?

Kılıçarslan yine tebessüm ederek,

– Çok hızlı hareket ettiklerine bakılırsa işleri acele, diye cevap vererek devam etti. Edindiğimiz bilgiye göre, hedefleri Eskişehir üzerinden bir an önce Konya'ya ulaşmak ve şehri zaptetmektir. Savaş plânımız takip, baskın ve imhadır.

Oğlunun cevabının altında gizli bir memnuniyet sezen Sultan Mesut,

– Karşılama törenini nerde yapmayı kararlaştırdın, diye sordu.

II. Kılıçarslan soğukkanlılıkla cevap verdi.

– Büyük sultan dedem Kılıçarslan'ın onların atalarını karşılayıp, doğduklarına pişman ettiği Eskişehir önlerinde.

Sultan Mesut oğlunun cevabından hoşnut olmuştu. Türk beyliklerinden bir destek kuvvetinin gelip gelmediğini merak ediyordu.

– Beyliklerden haber var mı? Hiç asker gönderen oldu mu?

– İlk gelenler, Danişmentlerin birlikleri oldu ve yerlerini aldı. Saltukluların kuvvetleri ise yolda, onlara da gerekli talimat verildi. Mengüceklilerin kuvvetleri biraz gecikmeli yola çıkmış onlara da Konya'ya gelme emri verildi. Hareket saatinde burada olurlar. Gelen haberlere ve yaptığımız tahminlere göre, haçlı ordusu yarın değil öbür gün sabaha karşı Eskişehir önlerinde olacak. Ama biz sabaha karşı orada olacağız.

Sultan Mesut oğlundan aldığı cevaplarla çok rahatlamıştı.

Kılıçarslan'a dönerek başka bir soru sordu.

– Harp plânımız ve tedbirimiz nedir?

Birden bire değişen ve savaş alanında kükreyen bir arslan'ı andıran II. Kılıçarslan,

– Tedbirimiz de, plânımız da Sultan Kılıçarslan atamın savaş tarzıdır Sultan babam. Takiptir, pusudur, baskındır, imhadır! Türk'ün haremi ismetine giren ve Müslümanları yok ederek Anadolu'da taş taş üzerine koymamağa yemin etmiş düşmanın sonu ölümdür.

Sultan Mesut uzaklara bakarak babasının 300 bin kişilik haçlı ordusunu Eskişehir önlerinde pusu ve baskınlarla imha edişini hatırlar gibi olmuştu.

– Rabbim bahtımızı açık, gazamızı mübarek kılsın. İslâm'ın bayraktarlığını yapmaya ant içtik. Samimi isek Allah bizi muzaffer kılsın, değilsek kahretsin.

II. Kılıçarslan, babasının hayır duasını alarak veda etmiş ve Eskişehir'e hareket etmişti. Görevi, pusu ve baskınlarla haçlı ordusunu imha etmek olan özel birlikleri yönetmekti.

Çok geçmeden Sultan Mesut da hazırlıklarını tamamlayıp yola koyulmuştu. Sabaha karşı baba oğul Eskişehir önlerinde buluşmuştu.

II. Kılıçarslan Selçuklu özel atlı kuvvetlerini yönetiyordu. Alman İmparatoru Konrad'ın komutasındaki 75 bin kişilik haçlı ordusunu yaptığı ani pusu ve baskınlarla epeyce zayıflatmıştı.

Babası Sultan Mesut ise Eskişehir önlerinde yapılan meydan savaşıyla haçlıları imha etmişti.

Savaş Türklerin geleneksel stratejisi olan “Bozkır Taktiği”ydi. Kısaca özetlemek gerekirse; Savaş

Türk atlı birliklerinin yoğun ok saldırısıyla başlamıştı. Merkez kuvvetlerinin başındaki Sultan Mesut'un seri hücumu ile sürmüştü.

Sonra da Sultan Mesut yeniliyormuş gibi geri çekilmiş ve haçlı ordusunu karargahından uzaklaştırmıştı. Karargâhından uzaklaştırılan İmparatorun başındaki düşman merkez kuvvetleri, pusudaki Türk atlılarınca çevrilmişti.

Çember içine alınan kuvvetlerin imhası için ikinci bir ok ve mızrak hücumu başlatılmıştı. Kaçmağa çalışanlar tutsak alınmış, direnenler imha edilmiş ve zafer kazanılmıştı.

Ancak, imparatorun çevresindeki beş altı bin kişi civarındaki zırhlı birlikler tehlikeyi zamanında fark etmiş ve İmparator'un kaçmasını sağlamıştı.

Gururlu İmparator, kendisine sadık beş, altı bin kişilik bir kuvvetin gayreti sayesinde kendini İznik'e zor atmıştı.

Sultan Mesut'un mükemmel yönetimi ve II. Kılıçarslan'ın çete savaşındaki müthiş askerî dehası sayesinde haçlı ordusu yok edilmişti.

Baba-oğulun bu başarıları sayesinde Türk kuvvetlerinin kaybı ise yok denecek kadar azdı.

Alman imparatorunun ardından 150 bin kişilik bir kuvvetle İznik'e gelen Fransa kralı, kaçarak canını zor kurtaran Alman imparatoru tarafından ikaz edilmişti.

Mağlup Alman imparatoru, Fransız kralına; Türklerin tahmin ettiğinden çok daha fazla güçlü olduğunu ve yenilmelerinin kolay olmadığını söylemişti.

Bu ikazlar karşısında yönünü değiştiren Fransız kralı, İznik-Balıkesir yolunu seçmişti. Ancak o da Denizli yönünde ilerleyip Menderes nehrini geçerken Türk kuvvetleri tarafından ani baskınlara uğramış ve pusuya düşürülmüştü.

Fransa kralının yenilgisinde de II. Kılıçarslan büyük rol oynamış ve babası Sultan Mesut'la birlikte haçlılara karşı çok mükemmel mücadele etmişti.

Şehzadeliğinde haçlılarla yapılan savaşlar ve diğer Türk beylikleriyle yapılan mücadelelerle yoğrulan II. Kılıçarslan, saltanata hazır olduğu işaretini vermişti.

Sultan Mesut'un, yakalandığı tabah hastalığı gittikçe ağırlaşmıştı. Devletin başsız kalmaması

için Elbistan Emiri II. Kılıçarslan'ı acele Konya'ya çağırmıştı.

Sultan Mesut, II. Kılıçarslan'ı Konya'da sultan, diğer iki oğlunu da ona bağlı melik ilân ve vasiyet etmişti.

Söylentiye göre ağır hasta olan Sultan Mesut ile büyük oğlu ve veliahdı olan II. Kılıçarslan arasında şöyle bir konuşma geçer.

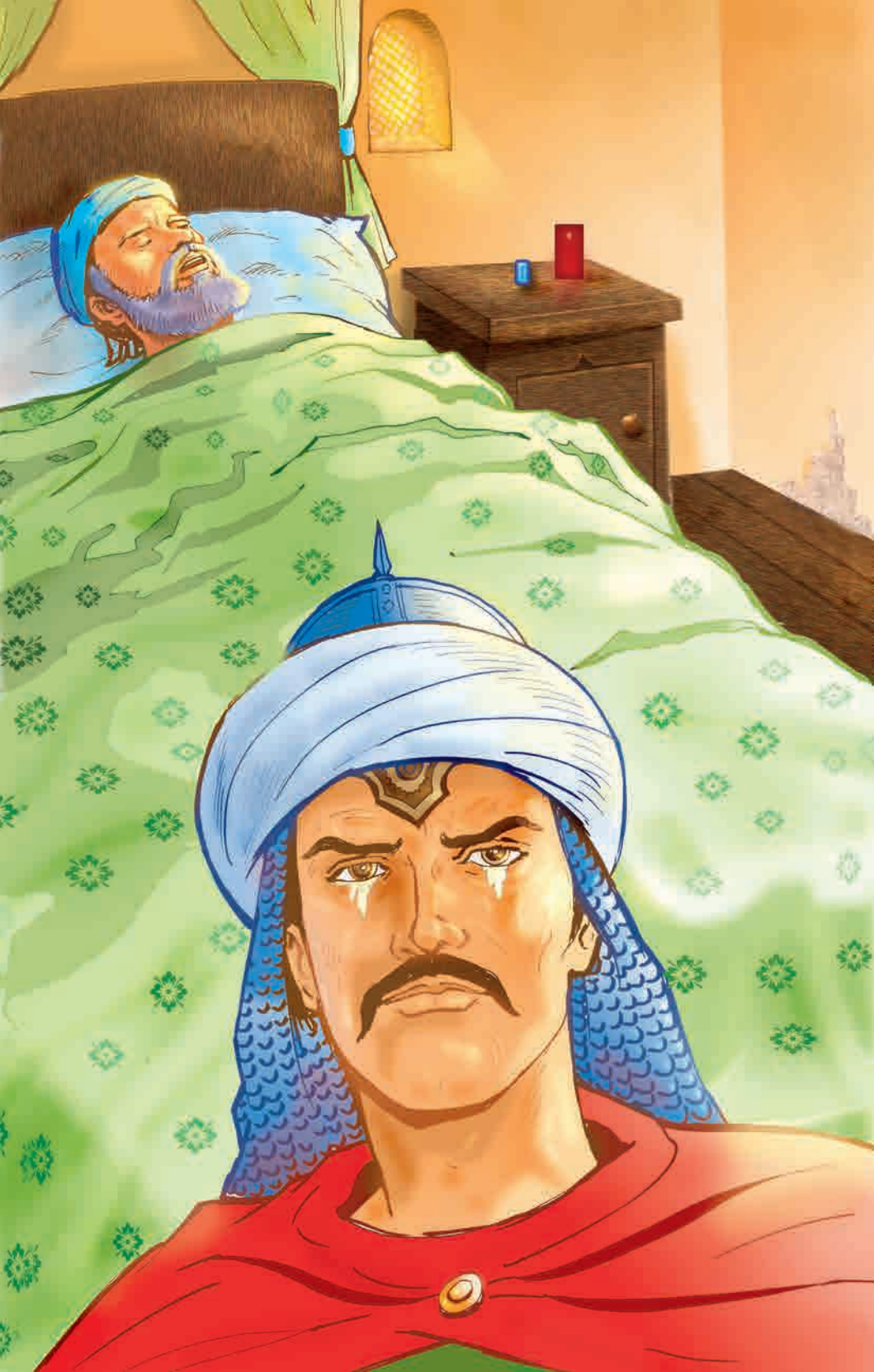
Sultan Mesut, oğluna dönerek,

– Ey oğul, Anadolu Selçuklu Devleti'nin tahtı da saltanatı da senindir. Oğullarım içinde saltanata layık olduğun için seni seçtim. Allah'ın emaneti olan halkın can ve mülkünü koruyasın. Saltanatın kutlu olsun.

II. Kılıçarslan, babasının bu sözlerinden çok duygulanmış ve yattığı yere yaklaşıp elini iki avucunun içine alarak,

– Hey koca Sultan babam! Sen ne hastalıklar görmüş ne tehlikeler atlatmışsın. İnşallah kısa sürede bunu da atlatır tez başımıza geçersin.

Sultan Mesut büyük bir zorlukla doğrulmuş ve etrafındaki devlet büyüklerine yönelerek,

– Bilesiniz ki; saltanatımın güneşi ha söndü, ha sönecek. Mülk sahipsiz, devlet büyüksüz olmaz. Biri göçer, öteki yerine geçer. Sizler de şahit olun. Ben tahtımı oğlum Kılıçarslan’a bırakıyor ve devlet kapısını ona açıyorum. Varisim odur. Sizlere ona itaat etmek ve ardından yürümek düşer.

Bu sözlerden sonra elini avuçlarının içinde tutan II. Kılıçarslan’a,

– Can oğul, saltanat bağımın meyvesi evlat! Bilesin ki; ben bu fani dünyadan göçüyorum, zira hayatım sönmek üzeredir. Halkı ve mülkü sana, seni de Allah’a emanet ediyorum diyerek gözlerini kapamıştı.

II. Kılıçarslan’ın tahta geçmesiyle Anadolu Selçuklu Devleti’nin kuruluş devri tamamlanıyor ve yükselme devri başlıyordu. Ama bu, tahmin edildiği gibi hiç de kolay olmamıştı.

II. Kılıçarslan'ın Sultanlık Dönemi

Sultan Mesut hasta iken, oğlu II. Kılıçarslan'ı yanına çağırıp sultan ilân etmesi sebepsiz değildi. Çünkü II. Kılıçarslan uzun süren şehzadeligi ve Elbistan melikliği döneminde büyük işler başarmıştı. O, gösterdiği başarılarla ülkeyi çok iyi yönetebileceğini göstermişti.

Sultan Mesut'un üç oğlundan sultanlık için en uygunu II. Kılıçarslan'dı. Bütün Selçuklu ailesi ve devlet büyükleri bu konuda birleşiyorlardı.

Çünkü üç kardeş karşılaştırıldığında; biri sultanlık yapamayacak kadar tecrübesiz ve kibirliydi. Diğeri, Bizanslı prensler kadar giyim kuşam düşkünü, halktan uzak ve devlet meselelerinden habersiz bir saray adamıydı.

En büyükleri olan II. Kılıçarslan ise devletin başına geçecek ve yönetecek kadar akıllı yiğit ve yetenekliydi.

II. Kılıçarslan sultan olduğu zaman 40 yaşındaydı. O, küçüklüğünden beri atalarının Anadolu'da yaptığı mücadeleleri çok iyi izlemişti. En ince ayrıntıyı dahi göz ardı etmiyordu.

Sultan Mesut, saltanatı II. Kılıçarslan'a bırakmıştı, ama Türk Devlet geleneğine göre ülkeyi üç oğlu arasında paylaştırmıştı.

Sultan olan büyük oğul II. Kılıçarslan, tüm devletin yönetiminden Konya ve havalisinden sorumluydu.

Diğer oğullarından Şahin Şah, Ankara ve Çankırı yöresinin melikiydi. Melik Dolat'a ise geri kalan yöreler verilmişti. Ancak iki melik de, sultan olan ağabeyleri II. Kılıçarslan'a bağlı olacaktı.

Babasının hastalığı nedeniyle, ölümünden önce sultan olan II. Kılıçarslan, ancak onun ölümünden sonra tahta geçmişti.

II. Kılıçarslan'ı çok zor işler bekliyordu. Çünkü Sultan Mesut'un gücünden çekinen Türk beylikleri

II. Kılıçarslan'ın sultan olmasıyla harekete geçmişlerdi.

II. Kılıçarslan'ın kardeşi Şahin Şah da Bizans'ın tahrikiyle beyliklerin harekete geçişini fırsat bilerek, melik bulunduğu Ankara ve Çankırı yöresinde isyan etmişti.

Sultan Mesut'un hakimiyetini tanımış olan Kilikya'daki Ermeni Kralı Thoros ve kardeşi de düşmanca hareket etmeye başlamıştı.

Sultan Mesut'un damadı, II. Kılıçarslan'ın eniştesi Musul Atabeyi ve Meliki Nurettin Mahmut Zengi de Selçuklu topraklarına göz dikmişti.

II. Kılıçarslan başa geçtiğinde, Anadolu Selçuklu Devleti Orta Anadolu'ya sıkışmış ve dört bir tarafı Bizans topraklarıyla çevrilmişti.

Kılıçarslan'ın Bizans'la Barış İmzalaması

II. Kılıçarslan, saltanatının ilk yıllarında büyük güçlüklerle karşılaştı. Sultan Mesut ve Kılıçarslan'a karşı büyük bir yenilgiye uğrayan Bizans, Türkler arasına fitne sokmaya devam ediyordu.

Sultan Mesut döneminde hakimiyet altına alınan Danişmentlilerin II. Kılıçarslan'a karşı hücum geçmelerinin sebebi Bizans'ın kışkırtmalarıydı.

Bizans İmparatoru Manuel ve Musul Emiri Nurettin Mahmut Zengi, Selçuklulara karşı iş birliği yaparak birleşmişlerdi. Ermeni Kralı Thoros ve kardeşi Stephan da Türk topraklarını ele geçirmek için saldırıya geçmişlerdi.

II. Kılıçarslan, önce Bizanslılarla haberleştiği söylenen kardeşi Melik Dolat'ı cezalandırmıştı. Sonra da isyan eden Ankara ve Çankırı yöresi Meliki kardeşi Şahin Şah'ın üzerine yürümüşü.

II. Kılıçarslan akıllı davranıp İstanbul'a bir elçi göndermiş Bizans İmparatorundan barış istemişti. Çünkü bütün siyasi tahrik ve fitnenin merkezi Bizans'tı.

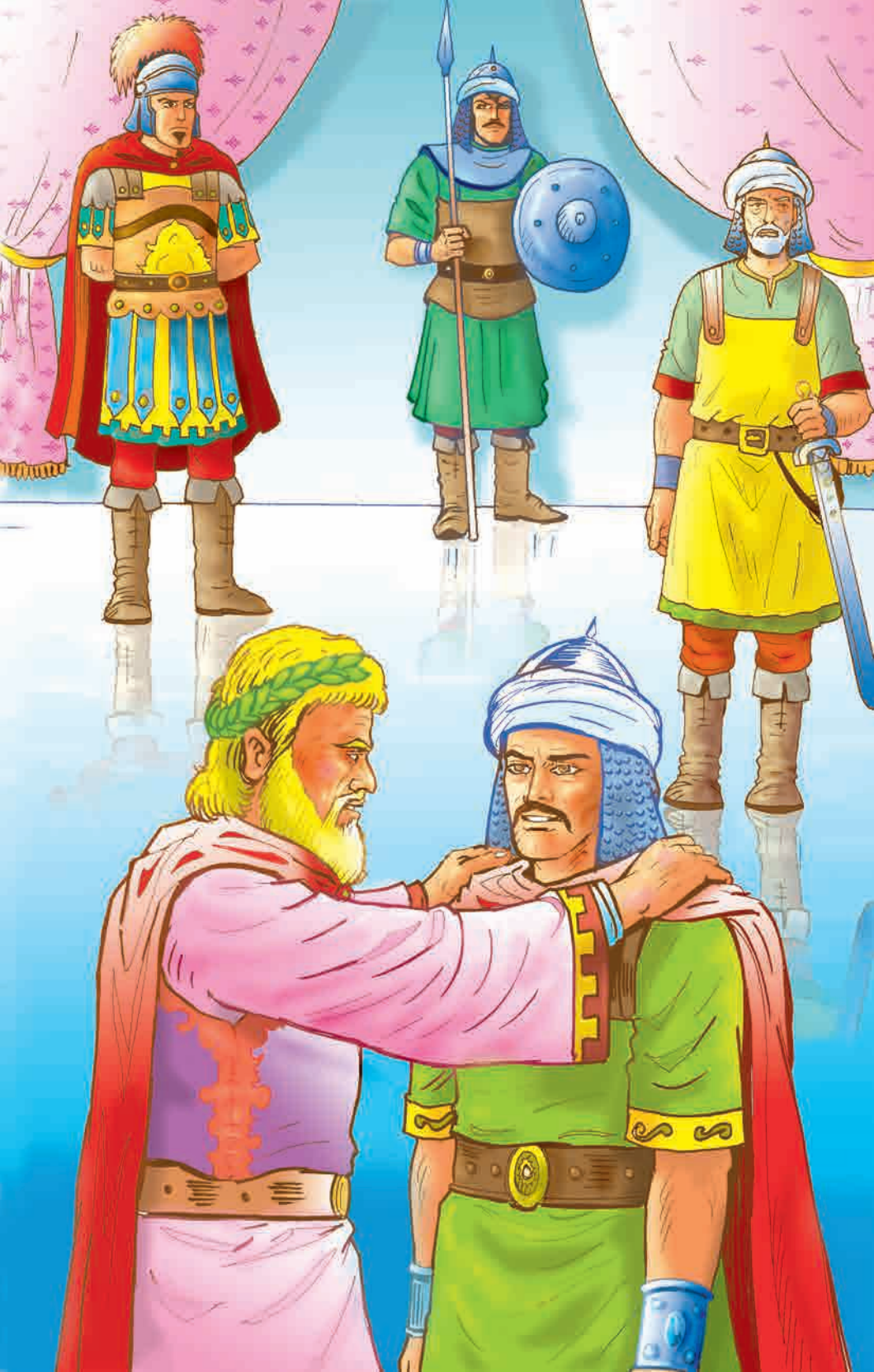
İmparator Manuel Komnen Kılıçarslan'ın barış teklifini reddetmişti.

II. Kılıçarslan diğer hasımlarıyla rahatlıkla mücadele edebilmek maksadıyla Bizans'la mutlaka anlaşması gerektiğine inandığı için bizzat İstanbul'a gitmişti.

Sultan, İstanbul'da İmparator Manuel Komnen tarafından törenle karşılanmıştı. İmparator, II. Kılıçarslan'la anlaşmayı Bizans çıkarlarına uygun bulduğu için kabul etmişti.

II. Kılıçarslan ve Bizans İmparatoru arasında yapılan antlaşmaya göre;

Kılıçarslan, İmparatorun dostuna dost, düşmanına düşman olacaktı.

Gerektiği zaman Bizans'a yardım gönderilecekti.

Türklerin Bizans'tan aldıkları yerler tekrar geri verilecekti.

Bizans-Selçuklu sınırındaki Türklerin Bizans topraklarına yaptıkları akınlar son bulacaktı.

Bizans da Anadolu'ya ve Türklere karşı yaptığı hücumlara son verecekti. İmparator, II. Kılıçarslan'a maddi yardımda bulunacaktı.

II. Kılıçarslan'ın İç Meseleleri Çözümlemesi

Bizans'la anlaşıp batı sınırlarını güven altına alan Kılıçarslan, Danişmentoğullarının üzerine yürüyerek Sivas'ı işgal etmişti.

Kardeşi Şahin Şah'ın da bazı tahriklerle ayaklandığını öğrenince onun da üzerine yürüyerek, Ankara ve Çankırı'yı aldı.

II. Kılıçarslan sırayla kardeşini, Danişmentlileri ve Bizanslıları ve Klikya kralının kardeşi Stephan'ı mağlup etti.

Onun gösterdiği bu başarı, etrafındakilerini korkutarak II. Kılıçarslan'la iş birliğine zorladı.

II. Kılıçarslan'ın önünden kaçan Danişment beyi ile kardeşi Şahin Şah, Musul Meliki, Nurettin Mahmut Zengi'ye sığınmışlardı.

Sultan Mesut'un damadı olan Nurettin Mahmut Zengi, Selçuklu topraklarına göz dikmişti.

Bu sebeple II. Kılıçarslan'ın güçlenmesini istemiyordu. Nurettin Mahmut Zengi, Kılıçarslan'a bir elçi göndererek Danişmentliler ve Şahin Şah'ın topraklarının geri verilmesini istemişti.

II. Kılıçarslan'dan “hayır” cevabını alınca da ordusuyla, Maraş, Göksun ve Besni yörelerini işgal etmişti.

Danişment beyi Zünun, sağladığı kuvvet ve Nurettin Mahmut Zengi'den aldığı destekle Sivas'ı ele geçirmişti.

II. Kılıçarslan, Musul Emiri Nurettin Mahmut Zengi'nin üzerine yürümüştü. İki ordu, birbirlerine karşı üstünlük sağlayamamış, mücadele sürerken, Nurettin Mahmut Zengi yakalandığı hastalıktan kurtulamayarak ölmüştü.

Nurettin Mahmut Zengi'nin ölümü, Kılıçarslan'a rahat bir nefes aldirmişti.

II. Kılıçarslan, tekrar harekete geçerek; Sivas, Tokat, Niksar ve diğer Danişment topraklarını ele geçirmişti.

Ancak bu kez, hem Danişment beyi hem de sultanın kardeşi Şahin Şah Bizans İmparatoruna sığınmışlardı.

Bizans'la M¼cadelenin Yeniden Başlaması

T¼rklerin Bizans'la yaptığı antlaşma fazla uzun sürmemişti. Çünkü II. Kılıçarslan, Anadolu'da daha rahat bir m¼cadele yapabilmek için Bizansla anlaşımtı.

Bizans İmparatoru Manuel ise T¼rkler arasındaki kardeş kavgasını kör¼klemek için barışı tercih etmişti. Zira, T¼rkler arasındaki kavganın sürmesi, Bizans çıkarlarına çok daha uygundu.

Bizans İmparatoru, II. Kılıçarslan'ın rakiplerini alt ederek bu kadar çabuk güçleneceğini beklemiyordu. Anadolu Selçuklu Devleti'nin güçlenmesi Bizans İmparatorluğu için büyük bir tehdit demekti.

Bu sebeple İmparator, II. Kılıçarslan'la anlaşmış olmasına rağmen, kardeşi Şahin Şah ile Danişment Beyi'ni kullanmayı, Bizans çıkarlarına daha uygun buluyordu.

II. Kılıçarslan, Bizans'a kaçanların kendisine teslim edilmesini istemişti. İmparator, Sultanın bu isteğine cevap vermemişti. Üstelik Şahin Şah ve Danişment Bey'ine destek kuvvetler vererek, II. Kılıçarslan'a karşı savaşmaları için Anadolu'ya göndermişti.

Kılıçarslan Bizans İmparatorunun bu davranışı, yaptığı antlaşmayı tek taraflı olarak bozduğu anlamına geliyordu.

Bizans'la yapılan antlaşmadan sonra II. Kılıçarslan, Türkmenlerin Bizans topraklarına karşı yaptıkları akınları durdurmuştu.

Bizans İmparatorunun antlaşmayı bozması, II. Kılıçarslan'ın Bizans topraklarına yapılan akınları tekrar başlatmasına sebep oldu.

İşaret bekleyen Türkmenler, Bizans topraklarına karşı yeni akınlar düzenlediler. Gün geçtikçe bu akınları daha da sıklaştırarak; Denizli, Bergama ve Edremit'i aldılar.

İmparator Manuel, Türkleri tamamen Anadolu'dan atmak amacıyla büyük bir ordu hazırlamıştı. Manuel, Anadolu'da haçlı ordularının yarım bıraktığı, Türkleri tamamen Anadolu'dan atma işini tamamlayarak tarihe geçmek istiyordu.

Bu amaçla kendisinin komuta ettiği; Macar, Sırp, Frank, Rumen ve Sırplar'dan oluşan kuvvetlerden 600-700 bin kişilik bir ordu hazırlamıştı.

Denizli yönünde ilerlemekte olan İmparatorun amacı Konya'yı almaktı. Bunu haber alan II. Kılıçarslan, bu kalabalık orduyla savaşa girmeyi uygun bulmamıştı.

O, akıllı davranıp atalarının izlediği savaş taktiğini izleyecekti. Kalabalık düşman ordusunu ani baskınlarla, pusuya düşürerek ve zayıflatarak imha etmeyi plânlamıştı.

Konya yönünde ilerleyen Bizans ordusuna baskın düzenlemek için, Kumdanlı ile Hoyran Gölü arasındaki dar geçitte pusu kurmuştu.

Türk ordusunun daha geride olduğunu tahmin eden İmparator, vadiye girmiş ve geçitte beklediği saldırılarla karşılaşmıştı. Bizans ordusu vadiye girer girmez geçitte sıkışıp kalmıştı.

Durumun gittikçe kötüleştğini anlayan imparatorun geçidi açmak için yaptığı tüm girişimler başarısızlıkla sonuçlanmıştı.

Türklerin bitmeyen saldırıları karşısında çaresiz kalan ve tüm ağırlıklarını yitiren Manuel, II. Kılıçarslan'a barış teklifinde bulunmak zorunda kalmıştı.

Miryokefalon Savaşı'nda on binlerce Bizans askeri ölmüş ve Bizans ordusu yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştı.

II. Kılıçarslan Bizans İmparatoru'nun barış teklifini kabul etti. Gece karanlığında yapılan barış görüşmeleri sonucunda iki taraf arasında antlaşma sağlanmıştı.

Miryokefalon Savaşı sonunda yapılan antlaşmaya göre:

Bizans, Türklere yüz bin altın ve yüz bin gümüş para ödeyecekti.

Bizans Eskişehir ve civarındaki istihkâmlarını yıkacaktı.

Bu yenilgiden sonra, Bizans'a çok daha ağır şartlarla yüklenebilirdi.

Savaşı adım adım izleyen II. Kılıçarslan, zaferin büyüklüğünden ve geçitte can veren on binlerce Bizans askerinin ölümünden haberdardı.

Ancak büyük Türk Cihangiri II. Kılıçarslan, düşmanı bile olsa daha fazla askerin ölümüne razı olamayacak kadar şefkat ve merhamet sahibiydi.

İmparator Manuel' in, II. Kılıçarslan'a gönderdiği barış elçisi Sultan'a,

– İmparator, İstanbul'daki antlaşmayı siz istediğiniz için kabul etmişti. Şu an ise sizlerle bir barış yapmak istiyor ve teklifinin reddedilmeyeceğini umuyor diyerek, İmparatorun içinde bulunduğu acı durumu anlatıyordu.

Antlaşma şartlarının ağır olmamasına rağmen, Miryokefalon zaferinin verdiği sonuç Türk tarihi yönünden çok önemlidir.

Bizanslılar, Anadolu'nun kapılarını Türklere açmasına rağmen Malazgirt Savaşı'nı, kendileri için öldürücü bir darbe olarak kabul etmemişlerdir.

Çünkü Bizanslılar bu savaştan sonra da Türkleri Anadolu'dan atma ümitlerini kaybetmemişlerdir.

Ancak Miryokefalon Savaşı'ndan sonra;

Bizans, Anadolu'yu Türklerden geri alma ümidini tamamen yitirmiştir.

Bizans taarruzdan savunmaya, Türkler ise savunmadan taarruza geçmişlerdir.

Bizanslıların Haçlı seferleriyle Anadolu'da sağlamaya çalıştıkları üstünlük, tekrar Türklere geçmiştir.

Hristiyan Avrupa dahil bütün dünya, Anadolu'nun bir Türk Vatanı olduğunu kabul etmek zorunda kalmıştır.

Türk Milletinin altın zafer halkalarından;

Malazgirt zaferiyle, "Anadolu'da vatan kurulmuştur."

Miryokefalon zaferiyle, "Anadolu'nun tapusu alınmıştır."

Başkomutanlık Meydan Savaşı'yla, Anadolu'nun sonsuza kadar Türk Milleti'ne ait olduğu bir kez daha ispatlanmıştır.

Kılıçarslan'ın Danişment Beyliği'ne Son Vermesi

Bizans İmparatorluğu ağır bir yenilgiye uğratıldıktan sonra Anadolu'da Türk birliğini bozan beyliklere sıra gelmişti. II. Kılıçarslan artık rahatlıkla doğu ile uğraşabilirdi.

Devletin Bizans'la uğraşmasını fırsat bilerek Selçuklu topraklarına saldıran,

Anadolu Selçuklu Devleti ile Musul Emiri'nin arasını açan,

İkide bir problem çıkaran ve Bizans'a sığınıp yardım alan,

Her bunalım döneminden yararlanmaya kalkışan, Danişment Beyliğine son vermek, II. Kılıçarslan'ın amaçlarından biriydi. Bu amacını gerçekleştirmek için harekete geçen II. Kılıçarslan, Malatya'yı kuşatmış ve şehri teslim almıştı.

Böylece daha önce alınan Sivas'tan sonra, Malatya da alınarak Danişment Beyliği'ne son verilmişti.

Bizans'ın Tekrar Antlaşmayı Bozması

Kılıçarslan'ın doğu ile uğraşmasını fırsat bilen Bizans İmparatoru Manuel, yapılan antlaşma hükümlerine uymamıştı. Aradan geçen bir yıllık süreye rağmen, Eskişehir istihkâmlarını yıkmamıştı.

Kılıçarslan İmparatora haber göndererek antlaşma şartlarının uygulanmasını istemişti.

İmparator zor durumda kaldığı için imzaladığı antlaşmaya uymayacağını söylemişti. Bunun üzerine II. Kılıçarslan, Türkmenlerin Bizans üzerindeki akınlarını sıklaştırmalarına izin vermişti.

İmparator Manuel'in ölümünden sonra, Bizans'ta iç karışıklık artmış taht mücadelesi başlamıştı. Bu durum üzerine İmparator olan Isak (Is-hak) Komnen Türklerden barış istemişti.

Bizans İmparatorluğu'nun Anadolu Selçuklu Devleti'ne yıllık vergi vermesi şartıyla tekrar barış antlaşması imzalanmıştı.

Bizans vergi vermeyi kabul ederek, Anadolu Selçuklu Devleti'nin egemenliğini kabul etmişti.

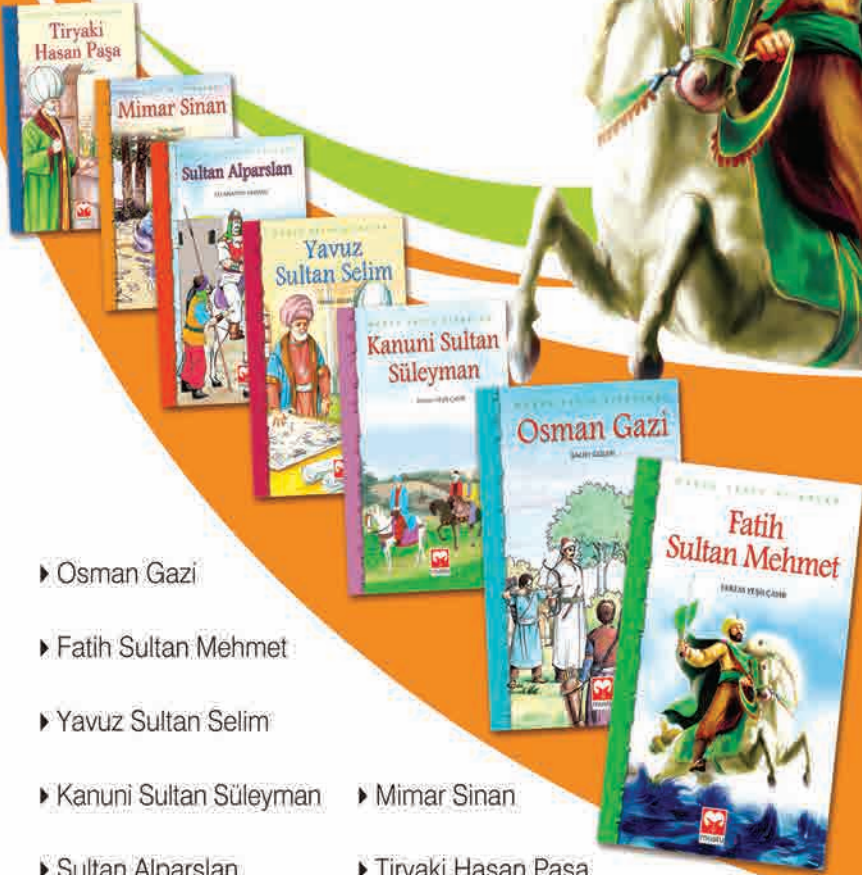
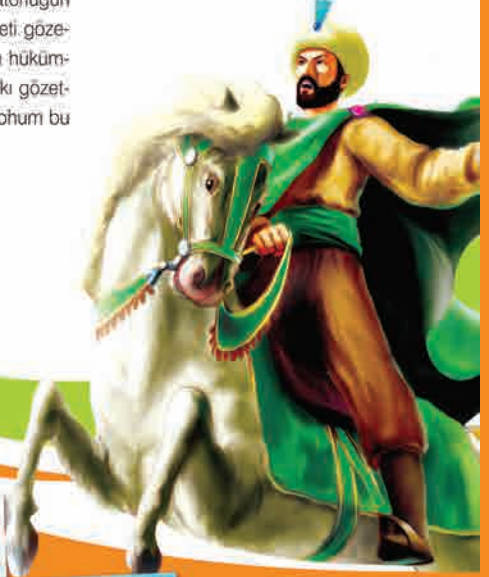
Saltanat Mücadelesi

II. Kılıçarslan, uzun süren şerefli bir mücadeleden sonra, iyice yorulmuş ve yaşlanmıştı. Kalan ömrünün son yıllarını rahat geçirmek için Türk geleneğine uyarak ülkeyi oğulları arasında paylaştırmıştı.

Kendisi de büyük Sultan sıfatı ile Konya'da kalmayı tercih etmişti. Bu durum kısa bir süre sonra kardeşler arasında taht mücadelesine dönüşmüştü.

Fatih Kitapları Serisi

Küçük bir beylikten dört kıtaya ulaşan imparatorluğun gerçek hikâyesi bu kitaplarda. Hak ve adaleti gözeten, yetimi, fakiri koruyan, ilme önem veren hükümdarlar gittikleri her yerde ırk, din, milliyet farkı gözetmeden hizmet etmişlerdir. Söğüt'de atılan tohum bu sayede imparatorluğa ulaşmıştır.

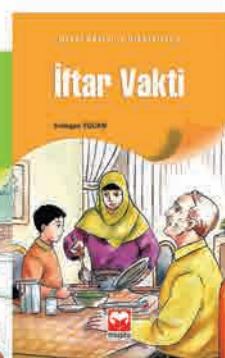
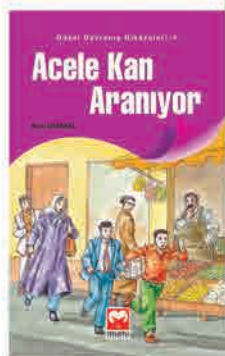
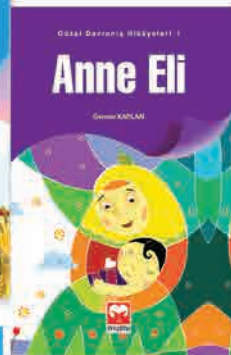
- Osman Gazi
- Fatih Sultan Mehmet
- Yavuz Sultan Selim
- Kanuni Sultan Süleyman
- Mimar Sinan
- Sultan Alparslan
- Tiryaki Hasan Paşa

Allah'ın Güzel İsimleri Serisi

Bu seride çocuklar Rabbimizin güzel isimlerini "fabl" kurgusu içinde sevdirek öğreten kitapları, zevkle okuyacaklar.

Güzel Davranış Hikâyeleri Serisi

Sevgi ve şefkat büyük sıkıntıları çözer.
Kışın soğuk günlerinde içimizi ısıtacak hikâyeler bu seride.

bu tıklamaların kaynağı

www.kitapkaynagi.com

"kitaba ulaşmanın en hızlı yolu"